

**Sufinancira
Europska unija**

Izvješće o istraživanju

Nature & Disabilities

*Gejmifikacija, šumska kupka i zelene vještine –
novi pristupi učenju u prirodi za osnaživanje
odraslih osoba s teškoćama u tjelesnom i mentalnom razvoju*

Travanj 2026

Financirala Europska unija. Međutim, izražena stajališta i mišljenja predstavljaju isključivo stajališta i mišljenja autora/a i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili nacionalne agencije Cmeplus. Ni Europska unija ni dodijeliteljski organ ne mogu biti odgovorni za njih.

SADRŽAJ

1. Uvod	3
1.1.Pojmovi	3
1.2.Kontekst istraživanja	3
1.3.Svrha istraživanja	3
1.4.Istraživačka pitanja	4
1.5.Kratki opis metodologije	4
1.6.Vrijeme prikupljanja podataka	4
2. Ciljna populacija, uzorak	5
2.1.Ciljna populacija	5
2.2.Izrada popisa (adreme) ispitanika	5
2.3.Izrađeni popisi pozvanih edukatora, odaziv na poziv za sudjelovanje u istraživanju	7
2.4.Opis uzorka	10
2.4.1.Općenito	10
2.4.2.Demografske i ostale karakteristike ispitanika	11
2.4.2.1.Spol ispitanika	12
2.4.2.2.Dob ispitanika	13
2.4.2.3.Razina obrazovanja ispitanika	15
2.4.2.4.Regija u kojoj djeluju ispitanici	17
2.4.2.5.Okruženje u kojem se ispitanici pretežno bave odraslim osobama s lakšim ili umjerenim invaliditetom	19
2.4.2.6.Godine radnog iskustva ispitanika u radu s odraslim osobama s lakšim ili umjerenim invaliditetom	19
2.4.2.7.Dobna skupina odraslih osoba s lakšim ili umjerenim invaliditetom s kojima se ispitanici bave	20
2.4.2.8.Koliko sati tjedno ispitanici u prosjeku rade s odraslim osobama s lakšim ili umjerenim invaliditetom	21
3. Sažetak nalaza	21
4. Detaljniji rezultati istraživanja	27
4.1.Aktivnosti u prirodi	29
4.2.Zelene vještine	32
4.3.Gejmifikacija (gamification)	37
4.4.Šumska terapija (šumska kupka)	43
5. Zaključci i preporuke	47
6. Ograničenja istraživanja	48

1. Uvod

1.1. Pojmovi

U izvješću o istraživanju koristimo sljedeće pojmove:

- **OOLUI:** odrasle (punoljetne) osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom.
- **Edukatori:** osobe koje se bave aktivnostima namijenjenima formalnom ili neformalnom obrazovanju, osposobljavanju odraslih osoba s lakšim ili umjerenim invaliditetom.
- **Formalni edukatori:** osobe koje se *profesionalno* bave aktivnostima namijenjenima formalnom ili neformalnom obrazovanju, osposobljavanju odraslih osoba s lakšim ili umjerenim invaliditetom (npr. zaposleni u organizacijama koje provode aktivnosti za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom).
- **Neformalni edukatori:** osobe koje se *neprofesionalno* bave aktivnostima namijenjenima formalnom ili neformalnom obrazovanju, osposobljavanju odraslih osoba s lakšim ili umjerenim invaliditetom (npr. članovi obitelji ili skrbnici koji provode aktivnosti za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom).
- **Zelene vještine:** znanja, vještine i kompetencije koje omogućuju pojedincu održivo djelovanje i odgovorno postupanje prema okolišu. One obuhvaćaju praktične, a ponekad i opuštajuće i kreativne aktivnosti koje sudionike osvješćuju, potiču i usmjeravaju na poštivanje prirode.
- **Gejmifikacija (gamification):** koncept u kojem se elementi igre uvode i u aktivnosti koje nisu igra: npr. učenje, jačanje vještina ili razvijanje odnosa. Kroz igru brže i intenzivnije usvajamo nove sadržaje, otkrivamo svoje sposobnosti i interese, poboljšavamo suradnju, zabavljamo se i opuštamo. Gejmificirane aktivnosti su, primjerice, lov na blago ili escape room.
- **Šumska terapija (šumska kupka):** djelomično se temelji na japanskoj praksi shinrin-yoku. Radi se o vođenoj šetnji po šumi ili drugom prirodnom okruženju, tijekom koje osposobljena osoba vodi grupu kroz različita senzorna iskustva. U pažljivo osmišljenim vježbama sudionici se povezuju s prirodom, s grupom i sa sobom, intenziviraju svoja osjetila, opuštaju se i smiruju.

1.2. Kontekst istraživanja

Istraživanje smo proveli u sklopu projekta **Nature & Disabilities** (*Gejmifikacija, šumska kupka i zelene vještine – novi pristupi učenju u prirodi za osnaživanje odraslih osoba s teškoćama u tjelesnom i mentalnom razvoju*), koji je dio programa Erasmus+. Projekt sufinancira Europska unija.

Cilj projekta **Nature & Disabilities** jest razviti tri nova pristupa učenju u prirodi namijenjena odraslim osobama s lakšim do umjerenim invaliditetom. Nove pristupe učenju želimo približiti edukatorima OOLUI kako bi ih mogli i primjenjivati. Ti su pristupi: zelene vještine, gejmifikacija i šumska terapija (šumska kupka).

U projekt **Nature & Disabilities** uključeni su partneri iz Slovenije i Hrvatske, stoga smo istraživanje proveli u ove dvije zemlje. U istraživanje smo uključili formalne i neformalne edukatore*.

(*Pojmovi „formalni edukatori“ i „neformalni edukatori“ detaljnije su objašnjeni u poglavlju 1.1. Pojmovi.)

1.3. Svrha istraživanja

Rezultate ovog istraživanja u sklopu projekta **Nature & Disabilities** uzet ćemo u obzir:

- za dvije testne skupine, pri **dvije testne provedbe novih pristupa učenju u prirodi za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom** (na kojima će sudjelovati OOLUI i njihovi formalni edukatori iz Slovenije i Hrvatske)
- na **transnacionalnom seminaru** (uživo) za formalne i neformalne edukatore OOLUI
- na **online seminaru** za navedene edukatore
- u pripremi **digitalnog priručnika** o trima novim pristupima učenju za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom (gejmifikacija, šumska terapija/šumska kupka i zelene vještine), namijenjenog formalnim i neformalnim edukatorima tih osoba.

Za istraživanje smo se odlučili jer u nijednoj od navedenih država ne postoje relevantni, aktualni podaci koji bi nam mogli služiti kao kvalificirana i kvalitetna osnova za daljnji rad na projektu. Želimo da se rezultati istraživanja koriste i šire, izvan projekta **Nature & Disabilities**.

Svrha istraživanja bila je utvrditi:

- kakvo je stanje *kod edukatora OOLUI* u pogledu poznavanja, primjene i stavova prema trima novim pristupima učenju
- koje su, prema mišljenju formalnih i neformalnih edukatora, ključne *značajke i specifičnosti OOLUI* koje je pri razvoju konkretnih pristupa učenju potrebno uzeti u obzir
- te koje su ključne *specifičnosti rada s OOLUI* koje su, prema mišljenju edukatora, relevantne za uvođenje konkretnih pristupa učenju.

1.4. Istraživačka pitanja

Svim ispitanicima smo u isto vrijeme poslali ista pitanja. Pitanja su bila podijeljena u sljedeće cjeline:

- podaci o sudionicima ankete
- poznavanje i primjena pristupa učenju
 - aktivnosti u prirodi
 - zelene vještine
 - gejmfikacija
 - šumska terapija (šumska kupka)
- zaključak.

U istraživanju smo koristili više vrsta pitanja (npr. demografska pitanja, zatvorena pitanja, otvorena pitanja) te Likertovu ljestvicu.

1.5. Kratki opis metodologije

Istraživanje smo proveli na digitalni način. Na unaprijed provjerene e-mail adrese poslali smo sažetu prezentaciju projekta Erasmus+ **Nature & Disabilities** s pozivom da se primatelji uključe u anketu te tako doprinesu kvalitetnim, aktualnim podacima koji će biti važna polazišna točka za izradu e-priručnika.

Priložili smo poveznicu na online upitnik. Anketu smo proveli pomoću online alata Survio. Korištenjem tog alata nakon završetka ankete dobili smo i obrađene podatke koje smo zatim kvalitetno sadržajno interpretirali.

1.6. Vrijeme prikupljanja podataka

Četiri popisa osoba pozvanih na sudjelovanje u anketi izrađivali smo od 26. 11. 2025. do 15. 1. 2026.

Anketu smo proveli u razdoblju od 30. 1. 2026. do 24. 2. 2026. Tijekom trajanja ankete poticali smo pozvane osobe koje još nisu odgovorile na sudjelovanje dodatnim e-mail porukama i/ili telefonskim pozivima.

2. Ciljna populacija, uzorak

2.1. Ciljna populacija

U projekt **Nature & Disabilities** uključeni su partneri iz Slovenije i Hrvatske, stoga smo istraživanje proveli u ove dvije države. Projektom se obraćamo formalnim i neformalnim edukatorima odraslih osoba s lakšim ili umjerenim invaliditetom, zbog čega smo istraživanje u Sloveniji i Hrvatskoj proveli među objema skupinama edukatora.

To znači da smo istraživanje u istom razdoblju proveli na **četiri ciljne skupine** (svima smo poslali isti upitnik):

- *slovenski formalni* edukatori OOLUI
- *slovenski neformalni* edukatori OOLUI
- *hrvatski formalni* edukatori OOLUI
- *hrvatski neformalni* edukatori OOLUI.

2.2. Izrada popisa (adreme) ispitanika

Naš glavni cilj bio je uključiti u istraživanje što veći broj formalnih i neformalnih edukatora iz Slovenije i Hrvatske koji se bave provođenjem aktivnosti i obrazovanjem odraslih osoba s lakšim ili umjerenim invaliditetom.

Ni u Sloveniji ni u Hrvatskoj ne postoji objedinjeni i ažurirani popis organizacija i/ili osoba koje u projektu svrstavamo u edukatore. Stoga smo prije provedbe istraživanja proveli važnu fazu izrade svih četiriju adrema. Rad na tome je trajao **od 26. 11. 2025. do 13. 1. 2026.** i odvijao se u više faza:

1. faza: Izrada prvih, općih popisa kontakata

Za svaku državu posebno najprije smo prikupili javno dostupne podatke o organizacijama koje okupljaju formalne ili neformalne edukatore. Pritom smo koristili sljedeće izvore:

- preporuke stručnih osoba na stranicama naših partnerskih organizacija (za Sloveniju: Socialna zbornica Slovenije; za Hrvatsku: Udruga osoba s intelektualnim teškoćama Istre)
- javno dostupne internetske izvore ciljnih organizacija (internetske stranice organizacija)
- internetske stranice službenih državnih tijela i institucija.

Izradili smo prve popise s kontaktima organizacija (naziv, adresa, e-mail, internetska stranica, telefonski broj).

2. faza: Provjera i verifikacija adrema

Nakon toga smo državne organe i institucije koje u svakoj državi pokrivaju područje skrbi za odrasle osobe s teškim invaliditetom (telefonskom komunikacijom te potom i e-mailom) zamolili za dopunu i verifikaciju prvih, općih popisa:

- Slovenija:
 - Za provjeru i dodatne smjernice pri izradi popisa slovenskih *formalnih edukatora* kontaktirali smo Direktorat za starije, dugotrajno oskrbo in deinstitucionalizaciju pri Ministrstvu za

solidarno prihodnost (Upravu za starije osobe, dugotrajnu skrb i deinstitucionalizaciju pri Ministarstvu za solidarnu budućnost).

- Za provjeru i dodatne smjernice pri izradi popisa slovenskih *neformalnih edukatora* kontaktirali smo:
 - Zveza Sonček (savez za cerebralnu paralizu Slovenije)
 - Zveza Sožitje (savez za pomoć osobama s intelektualnim teškoćama Slovenije)
 - Ministrstvo za solidarno prihodnost (Ministarstvo za solidarnu budućnost Republike Slovenije)
 - Za suradnju smo se obratili i Direktoratu za socialne zadeve (Upravi za socijalna pitanja) - u svrhu dobivanja mogućih postojećih popisa roditelja - no odgovore nismo dobili.
 - Obratili smo se i Direktoratu za invalide (Upravi za osobe s invaliditetom), gdje su nas obavijestili da takav popis ne vode.
 - S upitom raspoložu li popisima srodnika i skrbnika osoba s invaliditetom obratili smo se i većini škola koje provode posebne programe odgoja i obrazovanja za osobe s posebnim potrebama te centrima za osposobljavanje, rad i skrb (CUDV).
- Hrvatska:
 - Za provjeru i dodatne smjernice pri izradi popisa *hrvatskih formalnih edukatora* kontaktirali smo Službu za zaštitu osoba s invaliditetom i skrbništvo pri Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Uputili su nas na njihov Registar pružatelja, koji omogućuje pretraživanje pružatelja usluga prema više filtara. Također su nas uputili koje filtre koristiti za pretraživanje formalnih, a koje za pretraživanje neformalnih hrvatskih edukatora.
 - Za provjeru i dodatne smjernice pri izradi popisa *hrvatskih neformalnih edukatora* koristili smo:
 - provjeru i smjernice iz prethodno navedenog kontakta – Registar pružatelja usluga (Registar pružatelja)
 - dodatne smjernice našeg projektnog partnera UOITI Istre (predsjednik ove organizacije je ujedno član Savjeta za socijalnu skrb Istarske županije te dugogodišnji predsjednik, a sada potpredsjednik Hrvatskog saveza udruga osoba s intelektualnim teškoćama).

S upitom raspoložu li popisima srodnika i skrbnika osoba s invaliditetom obratili smo se i većini škola koje provode posebne programe za odrasle osobe s posebnim potrebama.

3. faza: Traženje osobnih kontakata

U istraživanje smo željeli uključiti isključivo one formalne i neformalne edukatore koji zaista provode aktivnosti obrazovanja odraslih osoba s lakšim ili umjerenim invaliditetom. Takvo istraživanje predstavlja kvalitetnu osnovu za razvoj novih pristupa učenja za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom.

To znači da:

- pozive za sudjelovanje u istraživanju i poveznice na online anketu nismo slali na opće e-mail adrese institucija, već na pojedince za koje smo prethodno (kao što je gore opisano) provjerili da odgovaraju definiranim kriterijima
- pritom smo dosljedno poštovali načela GDPR-a; pri izradi popisa formalnih edukatora, primjerice, svaku smo organizaciju zamolili za osobne službene kontakte njihovih zaposlenika te pisanu potvrdu da ih možemo kontaktirati u svrhu sudjelovanja u anketi
- pozive nismo slali osobama koje rade s odraslima s bilo kojim stupnjem invaliditeta, već isključivo onima koji provode aktivnosti za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom; svaki kontakt prije slanja smo dodatno provjerili, a u upitnik smo u tu svrhu uključili i kontrolno pitanje.

2.3. Izrađeni popisi pozvanih edukatora, odaziv na poziv za sudjelovanje u istraživanju

Slovenija

Formalni edukatori – Slovenija

Konačni popis prikupljenih osobnih kontakata formalnih edukatora obuhvaća **98 osobnih službenih, provjerenih i verificiranih kontakata** s pripadajućim suglasnostima. Riječ je o zaposlenicima u 34 institucije: 18 centara za osposobljavanje, rad i skrb (VDC), 11 centara za osposobljavanje, rad i skrb s koncesijom te 5 centara za osposobljavanje, rad i skrb (CUDV), u koje su uključene i odrasle osobe s lakšim do umjerenim invaliditetom u tjelesnom i/ili mentalnom razvoju. Sve institucije uključene u istraživanje nalaze se na verificiranom popisu koji smo zaprimili od Ministarstva za solidarno prihodnost (Ministarstva za solidarnu budućnost).

U svrhu prikupljanja kontakata s ovog popisa poslali smo 50 e-mail poruka i obavili 35 telefonskih poziva. Neki e-mailovi upućeni su organizacijama više puta – zbog netočnih ili zastarjelih adresa, te u ukupni broj poslanih poruka nisu uključeni.

Zaprimljeni kontakti obuhvaćaju imena i prezimena, službene pozicije, telefonske brojeve i e-mail adrese zaposlenika koji se svakodnevno aktivno bave odraslim osobama s lakšim ili umjerenim invaliditetom u tjelesnom i/ili mentalnom razvoju. Među formalne edukatore tako se ubrajaju: psiholozi, radni terapeuti, rehabilitatori, logopedi, fizioterapeuti, kineziolozi, edukacijsko-rehabilitacijski stručnjaci i slični profili.

U istraživanje nismo uključili dva centra koja su pisano odbila sudjelovanje, kao ni ostale koji se na poziv nisu odazvali.

Zaključak o popisu – formalni edukatori Slovenija

- **55,88 %** institucija koje smo putem e-maila i višestrukih telefonskih poziva pozvali na sudjelovanje u istraživanju zaista je dostavilo kontakte suradnika koji se bave aktivnostima za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom
- konačni popis prikupljenih osobnih kontakata formalnih edukatora obuhvaća **98 osobnih službenih, provjerenih i verificiranih kontakata** s pripadajućim suglasnostima
- **anketu je uspješno ispunilo 56 osoba.**

Neformalni edukatori – Slovenija

Konačni popis prikupljenih osobnih kontakata neformalnih edukatora obuhvaća **78 osobnih, provjerenih i verificiranih kontakata** s pripadajućim suglasnostima. Navedeni roditelji/skrbnici okupljeni su u okviru djelovanja **73 organizacije** koje smo uvrstili na popis i pozvali na suradnju – odnosno na dostavljanje osobnih kontakata roditelja/skrbnika uz pripadajuće suglasnosti.

U svrhu prikupljanja kontakata s ovog popisa poslali smo 73 e-mail poruke. Ispostavilo se da su nam organizacije dostavile velik broj nevažećih i/ili zastarjelih e-mail adresa neformalnih edukatora (srodnika, skrbnika). Neke organizacije nisu željele dostaviti popise roditelja/skrbnika ili nisu bile spremne ishoditi suglasnosti kako bi nam mogle proslijediti njihove e-mail adrese.

Organizacije koje bi mogle dostaviti kontakte neformalnih edukatora ili pomoći u njihovom prikupljanju kontaktirali smo i telefonski (u više navrata stupili smo u kontakt s istim osobama), no velik broj poziva ostao je bez odgovora.

Detaljnije:

- 9 institucija od 73 pozvanih institucija poslalo je kontakte – što predstavlja 12,33 %
- 12 institucija od 73 institucije odgovorilo je e-mailom da neće dostaviti kontakte – 16,44 % pismeno je odbilo sudjelovanje
- 5 od 73 institucije odgovorilo je da će kontaktirati roditelje/skrbnike, ali kontakte nisu dostavile (6,85 %)
- gore navedeni podaci pokazuju da se na bilo koji način (odbijanjem sudjelovanja; dostavljanjem kontakata; obećanjem dostave, ali bez realizacije) odazvalo ukupno 26 od 73 institucije, što predstavlja 35,62 %
- od 73 kontaktirane institucije njih 47 nije se odazvalo ni na koji način, što predstavlja 64,38 %.

Prikupljeni konačni kontakti (78 osobnih, provjerenih i verificiranih kontakata neformalnih edukatora – roditelja/skrbnika) su e-mail adrese koje smo zaprimili od saveza Sožitje. Iz nijedne od 18 udruga Sonček nismo zaprimili kontakte, kao ni bilo kakav odaziv drugih organizacija.

Telefonski pozivi predstavljali su važan dopunski komunikacijski kanal, osobito u slučajevima nevažećih e-mail adresa, odsutnosti odgovornih osoba ili potrebe za dodatnim pojašnjenjem ciljeva projekta. Pozivi su često bili višestruki i usmjereni na različite kontakt osobe unutar iste institucije, što je otežavalo precizno evidentiranje odaziva po pojedinačnim pozivima.

Zbog prirode rada s ranjivim skupinama, organizacijskih ograničenja te činjenice da su pozivi bili usmjereni prvenstveno na uspostavljanje osobnog kontakta, povjerenja i razjašnjavanje uvjeta sudjelovanja, telefonska komunikacija nije tretirana kao kvantitativni pokazatelj, već kao **kvalitativni potporni element** istraživačkog procesa. Ipak, može se procijeniti da je u okviru projekta obavljeno okvirno **210 telefonskih poziva** koji su značajno doprinijeli prikupljanju kontakata, razumijevanju ograničenja ciljne skupine te oblikovanju realističnog i inkluzivnog daljnjeg projektnog pristupa.

Zaključak o popisu – neformalni edukatori Slovenija

- sve 73 institucije s konačnog popisa pozvali smo da nam dostave kontakte roditelja/skrbnika (te da za to pribave njihovu suglasnost); većina se nije odazvala, odbila je suradnju ili je samo obećala dostavu kontakata: **12,33 %** organizacija odazvalo se našem pozivu na bilo koji način
- konačni popis prikupljenih osobnih kontakata neformalnih edukatora obuhvaća **78 osobnih, provjerenih i verificiranih kontakata** s pripadajućim suglasnostima
- **anketu je uspješno ispunilo 36 osoba.**

Hrvatska

Formalni edukatori – Hrvatska

Konačni popis prikupljenih osobnih, provjerenih i verificiranih kontakata formalnih edukatora s pripadajućim suglasnostima obuhvaća 124 osobna, provjerena i verificirana kontakata. Navedeni popis obuhvaća 113 institucija koje se bave aktivnostima za odrasle osobe s lakšim do umjerenim invaliditetom u tjelesnom i/ili mentalnom razvoju.

U Udrugu OSIT pripada 31 organizacija, dok su preostale 82 organizacije iz Registra pružatelja te uključuju udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom, osobe s autizmom, centre za inkluziju te centre za rehabilitaciju.

Sve institucije uključene u istraživanje nalaze se u Registru pružatelja koji vodi Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

U početnoj fazi poslali smo 113 e-mail poruka svim institucijama s konačnog popisa, a u nastavku smo obavili više od 90 telefonskih poziva. Pozivi su bili usmjereni na provjeru kontakata, dodatna pojašnjenja te prikupljanje podataka koji su nedostajali.

Detaljnije:

- 35 od 113 kontaktiranih institucija poslalo je kontakte – što predstavlja 30,97 %
- 69,03 % kontaktiranih institucija nije sudjelovalo u istraživanju.

Među formalne edukatore ubrajaju se: psiholozi, radni terapeuti, rehabilitatori, logopedi, fizioterapeuti, kineziolozi, edukacijsko-rehabilitacijski stručnjaci i slični profili.

Zaključak o popisu – formalni edukatori Hrvatska

- **30,79 %** institucija koje smo putem e-maila i višestrukih telefonskih poziva pozvali na sudjelovanje u istraživanju zaista je dostavilo kontakte suradnika koji se bave aktivnostima za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom
- konačni popis prikupljenih osobnih kontakata formalnih edukatora obuhvaća **124 osobna službena, provjerena i verificirana kontakta** s pripadajućim suglasnostima
- **anketu je uspješno ispunilo 79 osoba.**

Neformalni edukatori – Hrvatska

Kontaktirali smo 78 organizacija iz područja odgoja, obrazovanja, rehabilitacije i podrške odraslim osobama s tjelesnim i/ili intelektualnim teškoćama. Otprilike 40 % organizacija odazvalo se sadržajnim odgovorom, telefonskim kontaktom ili dostavom dodatnih podataka.

Ograničena razina odaziva preostalih organizacija bila je povezana prvenstveno s nevažjećim kontaktnim podacima, školskim praznicima, kadrovskom potkapacitiranošću te činjenicom da velik dio roditelja i korisnika ne koristi elektroničku poštu, što predstavlja važan kontekst pri uključivanju ranjivih skupina u digitalne projektne aktivnosti.

Ukupno smo poslali 90 e-mail poruka (78 osnovnih plus ostala naknadna kontaktiranja) te obavili 35 telefonskih poziva. Kod više organizacija barem jedan e-mail je bio odbijen ili označen kao nevažćći/neaktivan. Često je bilo potrebno slanje na alternativne adrese, ponovno slanje te telefonska provjera kontakata.

Detaljnije:

- 35 od 113 institucija poslalo je kontakte – što predstavlja 30,97 %
- 69,03 % kontaktiranih institucija nije sudjelovalo u istraživanju.

Zaključak o popisu – neformalni edukatori Hrvatska

- **24,35 %** institucija koje smo putem e-maila i višestrukih telefonskih poziva pozvali na sudjelovanje u istraživanju zaista je dostavilo kontakte suradnika koji se bave aktivnostima za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom
- konačni popis prikupljenih osobnih kontakata neformalnih edukatora obuhvaća **124 osobna službena, provjerena i verificirana kontakta** s pripadajućim suglasnostima
- **anketu su uspješno ispunile 43 osobe.**

Opće napomene:

- neformalni edukatori: roditelji/skrbnici odraslih osoba s invaliditetima često su starije životne dobi; velik dio njih nema e-mail adresu; čak i oni koji e-mail imaju uglavnom su slabije ili nedovoljno digitalno pismeni

- formalni edukatori: s obzirom na nisku razinu aktivnosti u e-mail komunikaciji, rezultate u ispunjavanju ankete te potrebu za dodatnim telefonskim kontaktima radi pomoći pri rješavanju ankete, procjenjujemo da su i formalni edukatori uglavnom slabije digitalno pismeni.

2.4. Opis uzorka

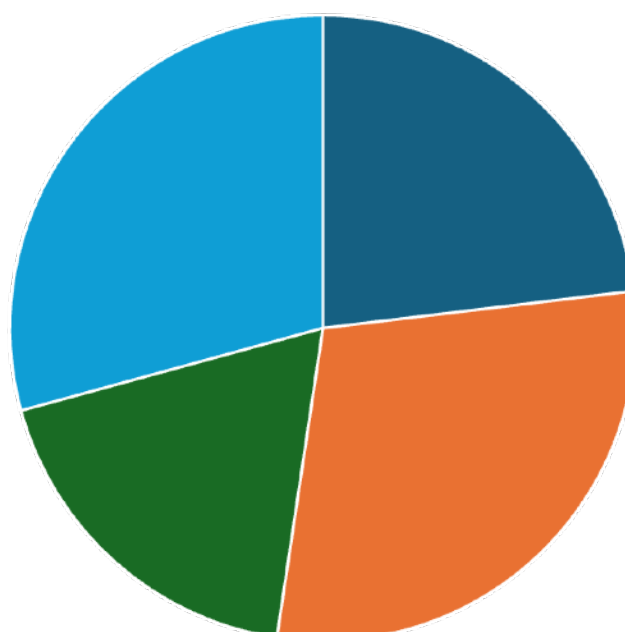
2.4.1. Općenito

Sve verificirane prikupljene kontakte pozvali smo na sudjelovanje u istraživanju, s molbom da odgovore na anketna pitanja.

Sažeto prikazujemo broj pozvanih i broj onih koji su ispunili anketu:

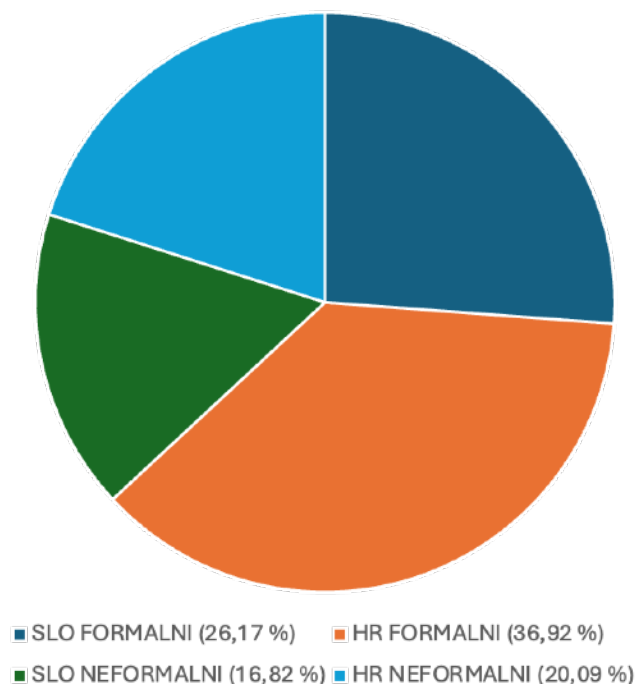
- Slovenski formalni edukatori: pozvano 98, anketu ispunilo 56
 - Slovenski neformalni edukatori: pozvano 78, anketu ispunilo 36
 - Hrvatski formalni edukatori: pozvano 124, anketu ispunilo 79
 - Hrvatski neformalni edukatori: pozvano 124, anketu ispunilo 43.
-
- Broj ispitanika koji su ispunili anketu:
 - Slovenija: 92
 - Hrvatska: 122
 - **Ukupno (obje zemlje): 214.**

Pozvani na sudjelovanje u anketi
(ukupno 424 edukatora)

■ SLO FORMALNI (23,11 %) ■ HR FORMALNI (29,25 %)
■ SLO NEFORMALNI (18,40 %) ■ HR NEFORMALNI (29,25 %)

Sudionici u anketi
(ukupno 214 edukatora)

2.4.2. Demografske i ostale karakteristike ispitanika

Strukturu ispitanika u nastavku prikazujemo prema sljedećim kategorijama:

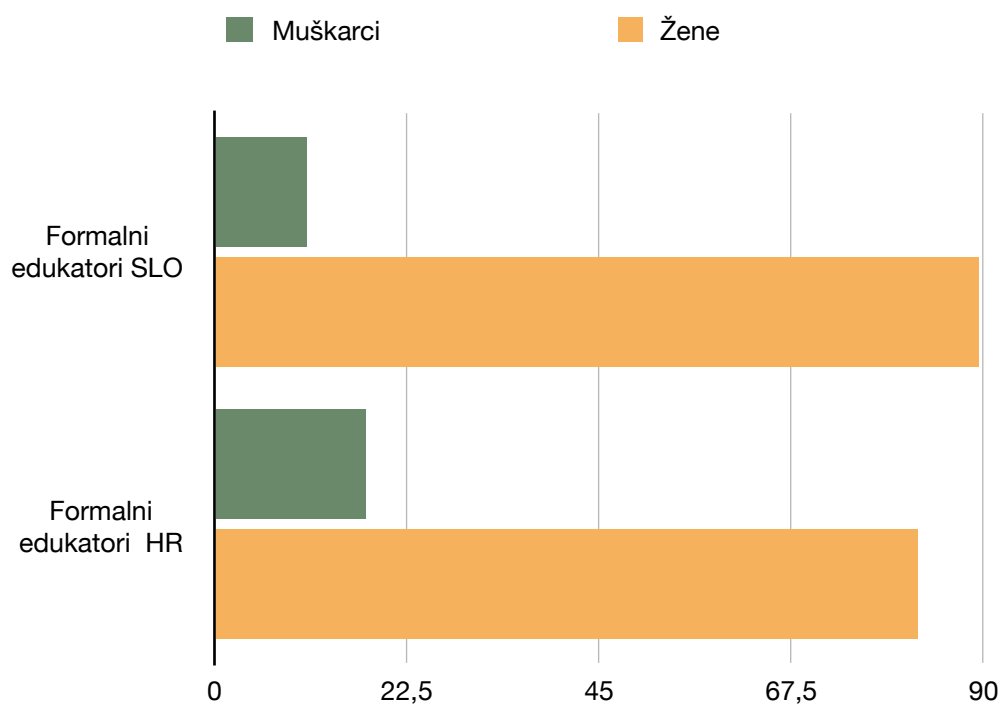
- spol
- dob
- razina obrazovanja
- regija u kojoj djeluju
- okruženje u kojem se ispitanici pretežno bave osobama s lakšim ili umjerenim invaliditetom
- godine radnog iskustva u radu s odraslim osobama s lakšim ili umjerenim invaliditetom
- s kojom se skupinom odraslih osoba s invaliditetom (prema razini invaliditeta) ispitanici pretežno bave
- koja dob prevladava među odraslim osobama s lakšim ili umjerenim invaliditetom s kojima se ispitanici bave
- koliko sati tjedno ispitanici u prosjeku rade s odraslim osobama s lakšim ili umjerenim invaliditetom.

2.4.2.1. Spol ispitanika

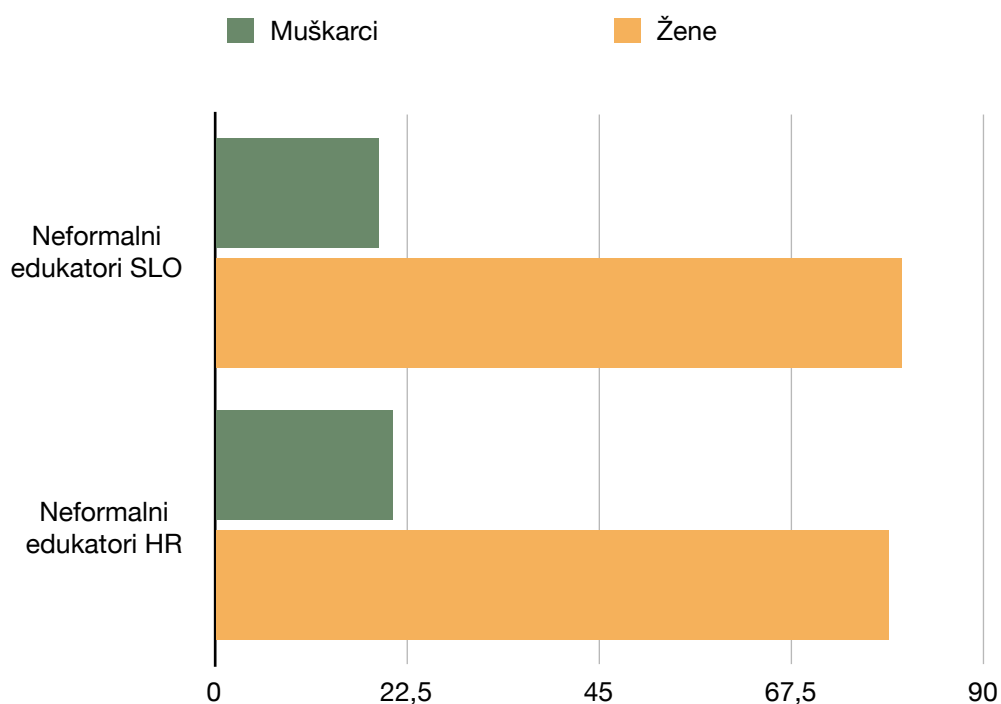
Spol	Žene		Muškarci	
	Broj	%	Broj	%
Slovenija (92 ispitanika)				
Slovenija ukupno	79	85,87	13	14,13
Slovenija formalni	50	89,29	6	10,71
Slovenija neformalni	29	80,56	7	19,44
Hrvatska (122 ispitanika)				
Hrvatska ukupno	99	81,15	23	18,85
Hrvatska formalni	65	82,28	14	17,72
Hrvatska neformalni	34	79,07	9	20,93

U sve četiri skupine ispitanika **izrazito prevladavaju žene**. U **ukupnom uzorku** (obje zemlje zajedno) sudjelovalo je **178 žena (83,18 %)** te **36 muškaraca (16,82 %)**.

% formalnih edukatora prema spolu unutar svake države

% *neformalnih* edukatora prema spolu unutar svake države

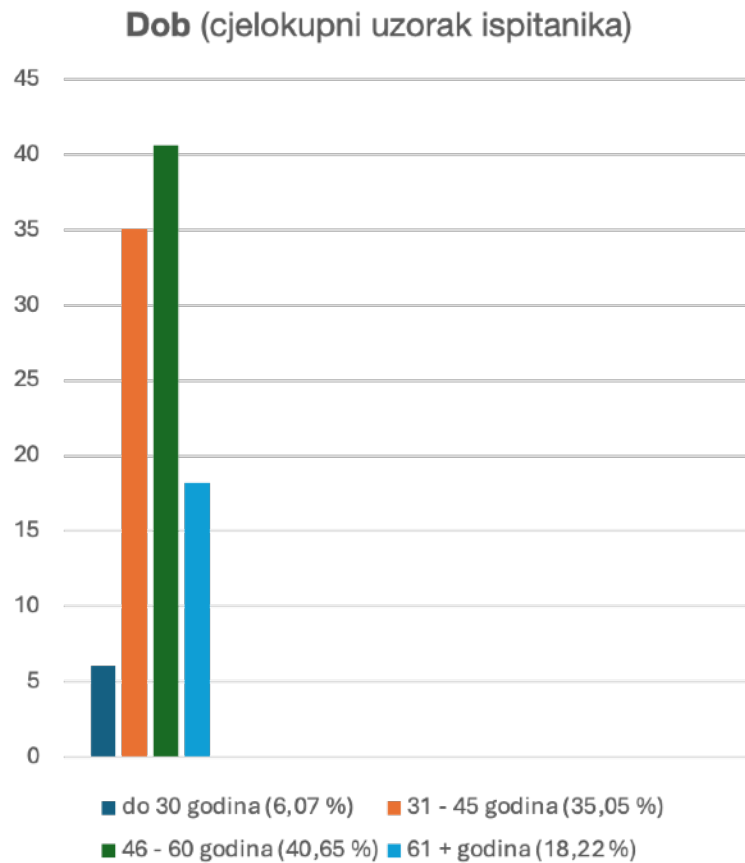

2.4.2.2. Dob ispitanika

Dob	Do 30 godina		31 - 45 godina		46 - 60 godina		61 i više godina	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Slovenija (92 ispitanika)								
Slovenija ukupno	3		30		39		20	
Slovenija formalni	2	3,57	26	46,43	25	44,64	3	5,36
Slovenija neformalni	1	2,78	4	11,11	14	38,89	17	47,22
Hrvatska (122 ispitanika)								
Hrvatska ukupno	10	8,20	45	36,89	48	39,34	19	15,57
Hrvatska formalni	10	12,66	35	44,30	24	30,38	10	12,66
Hrvatska neformalni	0	0	10	23,26	24	55,81	9	20,93

Među *formalnim* edukatorima (u obje zemlje) ispitanici su najbrojniji u dobnoj skupini od 31 do 45 godina. U obje zemlje zatim slijedi skupina od 46 do 60 godina.

Među *neformalnim* edukatorima u Hrvatskoj najzastupljeniji su ispitanici u dobi od 46 do 60 godina (55,81 % ispitanika). U Sloveniji je najbrojnija skupina neformalnih edukatora starija dobna skupina – prevladavaju ispitanici od 61 i više godina (47,22 %).

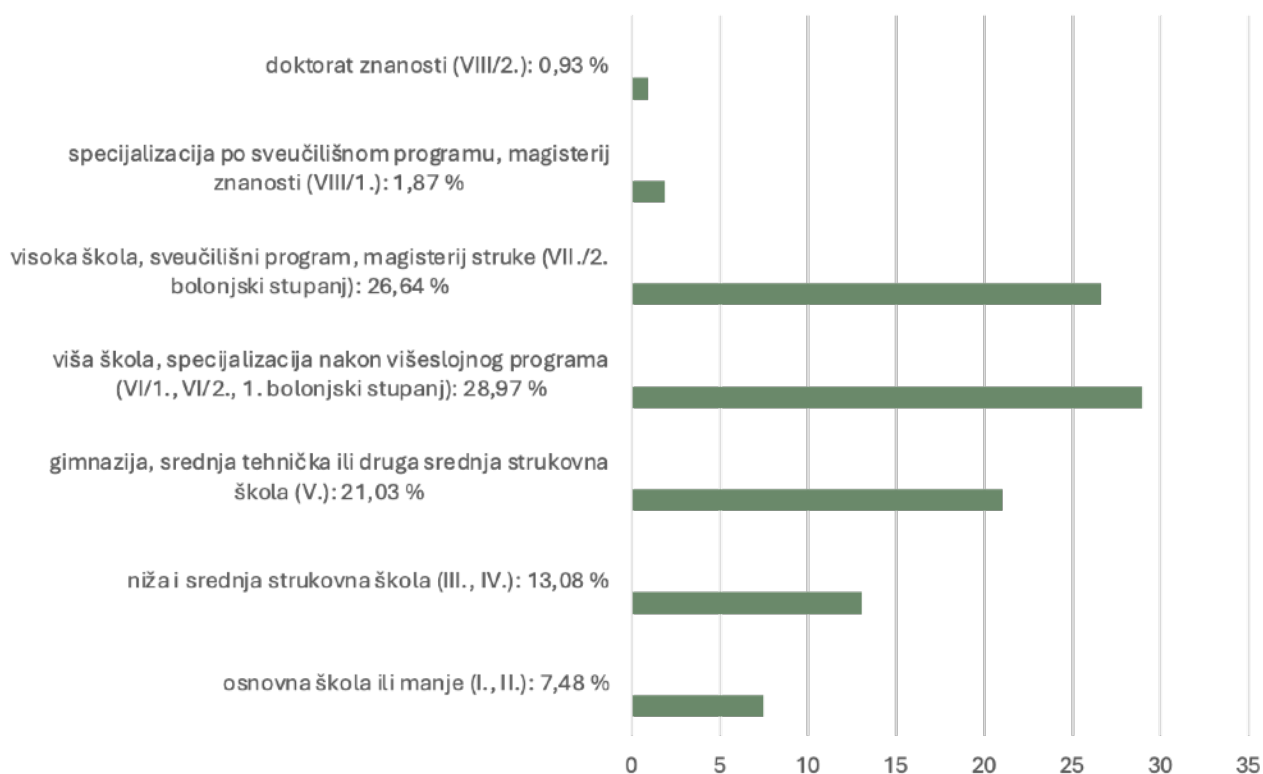
2.4.2.3. Razina obrazovanja ispitanika

Razina obrazovanja Slovenija	Formalni edukatori (56 ispitanika)		Neformalni edukatori (36 ispitanika)	
	Broj	%	Broj	%
osnovna škola ili manje (I, II)	0	0	3	8,33
niža i srednja strukovna škola (III, IV)	0	0	6	16,67
gimnazija, srednja tehnička ili druga srednja strukovna škola (V)	5	8,93	9	25,00
viša škola, specijalizacija nakon višeslojnog programa (VI/1, VI/2, 1. bolonjski stupanj)	9	16,07	8	22,22
visoka škola, sveučilišni program, magisterij struke (VII/2. bolonjski stupanj)	39	69,64	8	22,22
specijalizacija po sveučilišnom programu, magisterij znanosti (VIII/1)	2	3,57	1	2,78
doktorat znanosti (VIII/2)	1	1,79	1	2,78

Razina obrazovanja Hrvatska	Formalni edukatori (79 ispitanika)		Neformalni edukatori (43 ispitanika)	
	Broj	%	Broj	%
osnovno obrazovanje – osnovna škola ili manje (I)	13	16,46	0	0
srednjoškolsko strukovno obrazovanje (niže i srednje) – niža i srednja strukovna škola (II, III)	9	11,39	13	30,23
gimnazijsko i tehničko obrazovanje – gimnazija / srednja tehnička / druga srednja stručna škola (IV)	15	18,99	16	37,21
više obrazovanje (preddiplomsko) – viša škola / stručni studij / specijalizacija po višem školskom programu (V, VI/1. bolonjska razina)	38	48,1	7	16,28
sveučilišno obrazovanje – diplomski studij – visoka škola, sveučilišni program, magisterij struke (VII/2. bolonjska razina)	4	5,06	6	13,95
poslijediplomsko obrazovanje – specijalističko – sveučilišna specijalizacija / magisterij znanosti (VIII 1)	0	0	1	2,33
doktorska razina – doktorat znanosti (VIII 2)	0	0	0	0

Među anketiranim formalnim edukatorima u obje zemlje izrazito prevladava sljedeća razina obrazovanja: viša (preddiplomska) stručna sprema – viša škola / stručni studij / specijalizacija

Obrazovanje (cjelokupni uzorak ispitanika)

nakon višeg stručnog studija (V., VI/1., VI/2., 1. bolonjski stupanj). U Hrvatskoj je s tom razinom obrazovanja 48,10 % ispitanih formalnih edukatora, dok u Sloveniji taj udio iznosi 69,64 %.

Među ispitanim neformalnim edukatorima u obje zemlje prevladavaju oni s gimnazijskim, srednjim tehničkim ili drugim srednjim strukovnim obrazovanjem (V.).

2.4.2.4. Regija u kojoj djeluju ispitanici

Regija (Slovenija)	Formalni edukatori (56 ispitanika)		Neformalni edukatori (36 ispitanika)	
	Broj	%	Broj	%
Pomurska	5	8,93	6	16,67
Podravska	5	8,93	7	19,44
Koroška	0	0	1	2,78
Savinjska	16	28,57	11	30,56
Zasavska	4	7,14	0	0
Posavska	0	0	0	0
Jugovzhodna Slovenija	2	3,57	1	2,78
Osrednjeslovenska	18	32,14	4	11,11
Gorenjska	2	3,57	0	0
Primorsko-notranjska	2	3,57	4	11,11
Goriška	2	3,57	2	5,56
Obalno-kraška	0	0	0	0

Regije (Hrvatska)	Formalni edukatori (79 ispitanika)		Neformalni edukatori (43 ispitanika)	
	Broj	%	Broj	%
Grad Zagreb	11	13,92	0	0
Zagrebačka županija	0	0	0	0
Krapinsko-zagorska županija	6	7,59	1	2,33
Varaždinska županija	3	3,80	1	2,33
Koprivničko-križevačka županija	9	11,39	21	48,84
Međimurska županija	5	6,33	2	4,65
Bjelovarsko-bilogorska županija	6	7,59	8	18,60
Virovitičko-podravska županija	1	1,27	2	4,65
Požeško-slavonska županija	2	5,53	0	0
Brodsko-posavska županija	7	8,86	1	2,33
Osječko-baranjska županija	4	5,06	3	6,98
Vukovarsko-srijemska županija	5	6,33	1	2,33
Karlovačka županija	4	5,06	0	0
Sisačko-moslavačka županija	0	0	0	0
Primorsko-goranska županija	4	5,06	0	0
Ličko-senjska županija	0	0	0	0
Zadarska županija	2	2,53	0	0
Šibensko-kninska županija	0	0	0	0
Splitsko-dalmatinska županija	3	3,80	2	4,65
Istarska županija	6	7,59	0	0
Dubrovačko-neretvanska županija	1	1,27	1	2,33

U obje zemlje, i kod formalnih i kod neformalnih edukatora, prisutne su regije iz kojih u našem istraživanju nije sudjelovao nijedan edukator.

U Sloveniji su to dvije regije iz kojih nije sudjelovao nijedan (ni formalni, ni neformalni) edukator: Posavska i Obalno-kraška regija.

U Hrvatskoj su to četiri županije: Zagrebačka županija, Sisačko-moslavačka županija, Ličko-senjska županija i Šibensko-kninska županija.

U Sloveniji se izdvaja Savinjska regija, koja je relativno najbolje zastupljena (iz nje dolazi 28,57 % svih slovenskih formalnih edukatora i 30,56 % svih slovenskih neformalnih edukatora).

U Hrvatskoj se izdvaja podatak da čak 48,84 % svih hrvatskih neformalnih edukatora koji su sudjelovali u istraživanju dolazi iz Koprivničko-križevačke županije.

2.4.2.5. Okruženje u kojem se ispitanici pretežno bave odraslim osobama s lakšim ili umjerenim invaliditetom

Okruženje	pretežno u urbanom okruženju		pretežno u ruralnom okruženju		otprilike podjednako u urbanom i ruralnom okruženju	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Slovenija						
Slovenija ukupno						
Slovenija formalni	31	55,36	14	25,00	11	19,64
Slovenija neformalni	14	38,89	13	36,11	9	25,00
Hrvatska						
Hrvatska ukupno						
Hrvatska formalni	45	56,96	9	11,39	25	31,65
Hrvatska neformalni	16	37,21	11	25,58	16	37,21

Među formalnim edukatorima koji su sudjelovali u anketi, u Sloveniji i Hrvatskoj, nešto više od polovice pretežno se bavi odraslim osobama s lakšim ili umjerenim invaliditetom u urbanom okruženju.

Među neformalnim ispitanicima u Sloveniji gotovo su jednako zastupljeni oni koji se s odraslim osobama s invaliditetom pretežno bave u ruralnom i oni u urbanom okruženju. Među neformalnim ispitanicima u Hrvatskoj podjednako su zastupljeni oni koji se s tim osobama pretežno bave u urbanom okruženju te oni koji se s njima bave podjednako u urbanom i ruralnom okruženju.

2.4.2.6. Godine radnog iskustva ispitanika u radu s odraslim osobama s lakšim ili umjerenim invaliditetom

Godine radnog iskustva	manje od 1 godine		1 - 3 godine		4 - 10 godina		više od 10 godina	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Slovenija								
Slovenija formalni	1	1,79	5	8,93	15	26,79	35	62,50
Slovenija neformalni	0	0	0	0	2	5,56	34	94,44
Hrvatska								
Hrvatska formalni	9	11,39	15	18,99	25	31,65	30	37,97
Hrvatska neformalni	2	4,65	5	11,63	2	4,65	34	79,07

U sve četiri skupine prevladavaju ispitanici s više od deset godina iskustva u radu s OOLUI, odnosnoiskusni edukatori s dugogodišnjim radnim iskustvom, što dodatno doprinosi relevantnosti njihovih odgovora. U Sloveniji je taj udio (među formalnim i neformalnim edukatorima) izraženiji nego u Hrvatskoj.

2.4.2.7. Dobna skupina odraslih osoba s lakšim ili umjerenim invaliditetom s kojima se ispitanici bave

Dob osoba s invaliditetom	18 - 25 godina		26 - 40 godina		41 - 60 godina		60+ godina		sve dobne skupine ravnomojerno	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Slovenija										
Slovenija formalni	1	1,79	16	28,57	36	64,29	0	0	3	5,36
Slovenija neformalni	2	5,56	20	55,56	10	27,78	1	2,78	3	8,33
Hrvatska										
Hrvatska formalni	7	8,86	27	34,18	15	18,99	3	3,8	27	34,18
Hrvatska neformalni	11	25,58	14	32,56	6	13,95	3	6,98	9	20,93

Među četiri skupine ispitanika u odgovorima na ovo pitanje bilježimo izraženije razlike.

U Sloveniji je u istraživanju sudjelovalo najviše formalnih edukatora kod kojih prevladavaju OOLUI u dobi od 41 do 60 godina te najviše neformalnih edukatora kod kojih prevladavaju OOLUI u dobi od 26 do 40 godina.

U Hrvatskoj je u istraživanju sudjelovalo najviše formalnih edukatora kod kojih prevladavaju OOLUI u dobi od 26 do 40 godina te oni koji rade sa starosno mješovitim skupinama OOLUI. Među hrvatskim neformalnim edukatorima najviše je onih kod kojih prevladavaju OOLUI u dobi od 26 do 40 godina (kao i kod slovenskih neformalnih edukatora, ali u znatno manjem udjelu).

U nijednoj skupini ispitanika ne prevladava rad s najmlađom ili najstarijom skupinom odraslih osoba s lakšim ili umjerenim invaliditetom.

2.4.2.8. Koliko sati tjedno ispitanici u prosjeku rade s odraslim osobama s lakšim ili umjerenim invaliditetom

Koliko sati tjedno	manje od 5 sati		5 - 10 sati		11 - 20 sati		više od 20 sati	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Slovenija								
Slovenija formalni	1	1,79	6	10,71	5	8,93	44	78,57
Slovenija neformalni	9	25,00	6	16,67	2	5,56	19	52,78
Hrvatska								
Hrvatska formalni	12	15,19	18	22,78	10	12,66	39	49,37
Hrvatska neformalni	4	9,3	9	20,93	7	16,28	23	53,49

U sve četiri skupine ispitanika najviše je onih koji se s odraslim osobama s invaliditetom bave više od 20 sati tjedno. To pokazuje da su u anketi uglavnom sudjelovali formalni i neformalni edukatori iz obje države koji se intenzivno i/ili redovito bave odraslim osobama s invaliditetom, zbog čega je relevantnost njihovih odgovora visoka.

3. Sažetak nalaza

Ovo istraživanje dio je projekta **Nature & Disabilities** (*Gejmifikacija, šumska kupka i zelene vještine – novi pristupi učenju u prirodi za osnaživanje odraslih osoba s teškoćama u tjelesnom i mentalnom razvoju*), koji je dio programa Erasmus+. Projekt sufinancira Europska unija.

Rezultati ovog istraživanja u sklopu projekta **Nature & Disabilities** koristit će se pri dvjema testnim provedbama **novih pristupa učenju u prirodi za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom** (iz Slovenije i Hrvatske), na transnacionalnom seminaru (uživo) za formalne i neformalne edukatore tih osoba te na online seminaru za navedene edukatore. Nalazi istraživanja bit će osobito temelj za izradu digitalnog priručnika o trima novim pristupima učenju za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom (*gejmifikacija, šumska kupka i zelene vještine*), namijenjenog formalnim i neformalnim edukatorima tih osoba.

Za istraživanje smo se odlučili jer ni u jednoj od navedenih država ne postoje relevantni, aktualni podaci koji bi nam mogli služiti kao kvalificirana i kvalitetna osnova za daljnji rad na projektu. Želimo da se rezultati istraživanja koriste i šire, izvan projekta Nature & Disabilities.

Istraživanje smo proveli u Sloveniji i Hrvatskoj istovremeno – u razdoblju od 30. 1. 2026. do 24. 2. 2026. Postavili smo ista pitanja i na isti način obuhvatili četiri ciljane skupine: edukatore koji se profesionalno bave aktivnostima za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom („hrvatski formalni edukatori“, „slovenski formalni edukatori“) te članove obitelji i skrbnike tih osoba koji se s OOLUI bave neprofesionalno („hrvatski neformalni edukatori“, „slovenski neformalni edukatori“). Istraživanje smo proveli pomoću online alata Survio.

Na sudjelovanje smo pozvali 124 hrvatska formalna i 124 hrvatska neformalna edukatora te 98 slovenskih formalnih i 78 slovenskih neformalnih edukatora. Odazvalo se i u anketi sudjelovalo 79 hrvatskih formalnih i 43 hrvatska neformalna edukatora te 56 slovenskih formalnih i 36 slovenskih neformalnih edukatora.

Ukupno smo u sve četiri skupine pozvali 424 osobe, a **anketu je ispunilo ukupno 214 osoba.**

Svrha istraživanja bila je utvrditi:

- kakvo je stanje *kod edukatora odraslih osoba s lakšim ili umjerenim invaliditetom* u pogledu poznavanja, primjene i stavova prema trima novim pristupima učenju (*gejmifikacija, šumska kupka i zelene vještine*)
- koje su ključne *značajke OOLUI* koje je, prema mišljenju edukatora, potrebno uzeti u obzir pri razvoju konkretnih pristupa učenju
- koje su ključne *specifičnosti rada s OOLUI* koje su, prema mišljenju edukatora, relevantne za primjenu konkretnih pristupa učenju.

Ključni opći nalazi

- **prikupljanje kontakata ispitanika** (formalnih i neformalnih edukatora u Sloveniji i Hrvatskoj)
 - ni u jednoj od dviju država ne postoje centralizirani, već izrađeni, ažurirani i javno dostupni popisi osoba koje se bave formalnim ili neformalnim obrazovanjem i provedbom aktivnosti za odrasle osobe s invaliditetom
 - odrasle osobe s invaliditetom nisu homogena skupina: bitno ih određuju stupanj i vrsta invaliditeta; ni u jednoj od dviju država ne postoje popisi u kojima bi formalni ili neformalni edukatori OOLUI bili kategorizirani prema razini težine invaliditeta osoba s kojima provode aktivnosti

>>> *to znatno otežava ne samo istraživanje stanja, već i prijenos novosti, ključnih podataka te ostalih korisnih sadržaja za specifične skupine OOLUI i njihove edukatore.*

Sažetak:

Kad bi u navedenim državama postojao kvalitetniji (transparentan, ažuriran, lako dostupan i odgovarajuće segmentiran) popis formalnih i neformalnih edukatora koji se bave provedbom aktivnosti za odrasle osobe s invaliditetom, te bi se edukatore moglo brže, lakše, sveobuhvatnije, pravovremeno i u većem opsegu kontaktirati, kako u svrhu prikupljanja podataka tako i u svrhu dostave relevantnih novosti. Na taj bi se način posredno moglo bolje osigurati i kvalitetnije pružanje podrške odraslim osobama s invaliditetom.

- između dviju država postoje **razlike u organiziranosti**, preglednosti i sistematiziranosti popisa formalnih i neformalnih edukatora
 - područje rada s odraslim osobama s invaliditetom u svakoj državi pokrivaju različita ministarstva (unutar njih različiti direktori i službe)
 - podaci nisu usporedivo transparentni, a odziv službenih kontakata je različit; velik broj kontakata je zastario i neažuriran, osobito kod neformalnih edukatora
 - neformalni edukatori u obje države organiziraju se i povezuju na različite načine; u Sloveniji prevladava načelo samoorganizacije, neprofesionalizacije i volontiranja, kako u udrugama, tako i u savezima
 - neformalni edukatori (roditelji, skrbnici) pretežno su starije životne dobi, a razina njihove digitalne pismenosti značajno varira
- u sadržajnim odgovorima **između dviju država ne bilježe se bitne razlike**

- u sadržajnim odgovorima također **između formalnih i neformalnih edukatora pretežno ne bilježimo značajne razlike**
- u obje države kod formalnih i neformalnih edukatora zabilježena je **izražena zahvalnost i pozitivan stav** prema tome da se projekt bavi dobrobitima za ranjivu skupinu odraslih osoba s invaliditetom, za koju smatraju da je nedovoljno obuhvaćena
- velika većina ispitanika pokazuje **interes i pozitivno očekivanje** u vezi s **priručnikom o novim pristupima učenju** te mu je već sada **naklonjena**.

Zaprimili smo brojne savjete o tome **što uzeti u obzir pri izradi priručnika** o novim pristupima učenju u prirodi. Savjeti su se odnosili na korisničke, oblikovne i sadržajne aspekte, kao i na preporuke koje specifičnosti OOLUI treba uključiti u priručnik.

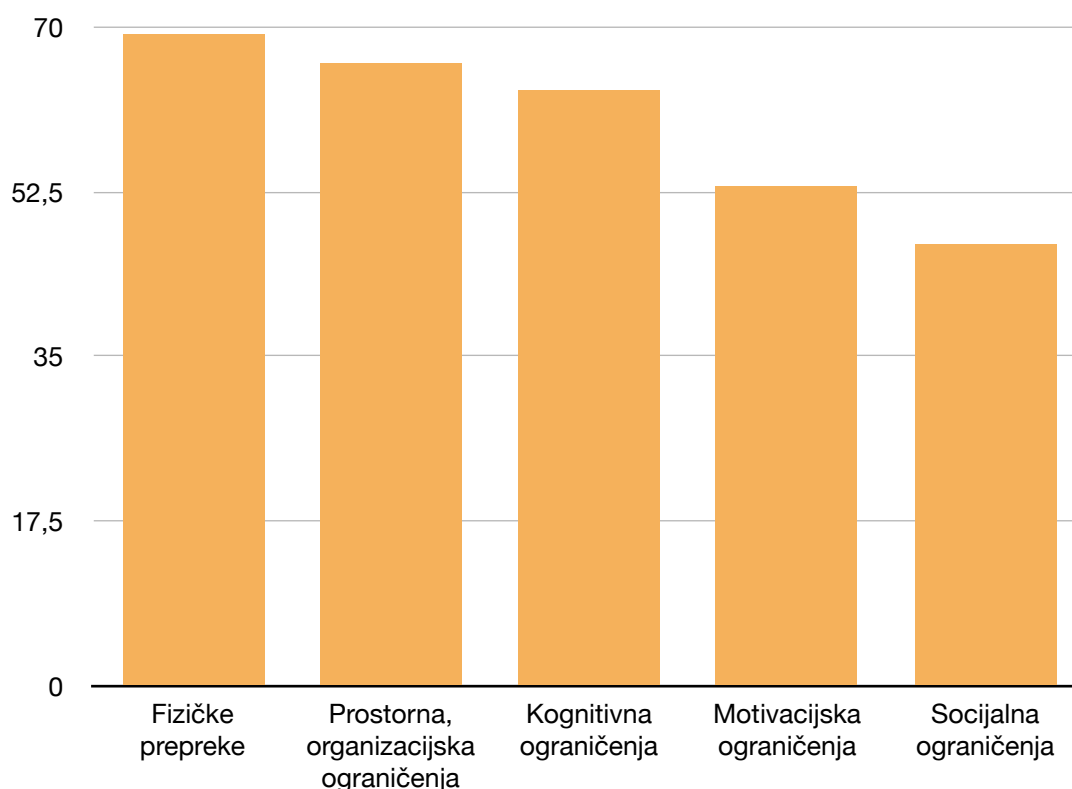
Ključni sadržajni nalazi

Ispitani edukatori OOLUI smatraju da je **pri uvođenju triju novih pristupa učenju u prirodi ključno uzeti u obzir određena ograničenja**. Na temelju prosječnog udjela svih četiriju skupina edukatora utvrđujemo da su s najvišom od pet mogućih ocjena važnosti (5 – vrlo važno) najčešće ocijenjene **fizičke prepreke OOLUI** (prosječni udio svih četiriju skupina: 69,20 %), zatim **prostorna/organizacijska ograničenja** (prosječni udio svih četiriju skupina: 66,16 %), **kognitivna ograničenja OOLUI** (prosječni udio svih četiriju skupina: 63,31 %), **motivacijska ograničenja OOLUI** (prosječni udio svih četiriju skupina: 53,10 %) te **socijalna ograničenja OOLUI** (prosječni udio svih četiriju skupina: 46,75 %).

Koliko je važno da se kod OOLUI pri implementaciji navedenih triju novih nastavnih pristupa u prirodi to uzme u obzir navedeno ograničenje?

(prosječni udio svih ispitanika koji su odabrali odgovor "5 = vrlo važno")

**5 = vrlo važno, 1 = najmanje važno*

U prvom tematskom sklopu „**Aktivnosti u prirodi**“ pokazalo se da u sve četiri skupine sudionika velika većina ispitanika (prosječni udio svih četiriju skupina: 84,37 %) provodi aktivnosti u prirodi **s odraslim osobama s invaliditetom**.

Zelene vještine

U anketi smo u uvodu ovog tematskog sklopa naveli što su zelene vještine: „*Zelene vještine su znanja, vještine i kompetencije koje omogućuju pojedincu održivo djelovanje i odgovorno postupanje prema okolišu. One obuhvaćaju praktične, a ponekad i opuštajuće i kreativne aktivnosti koje sudionike osvješćuju, potiču i usmjeravaju na poštivanje prirode.*“

Ispitanici su se u sve četiri skupine najčešće izjasnili da su **za koncept zelenih vještina već čuli, ali ga ne poznaju detaljnije**. Na pitanje **provode li već aktivnosti zelenih vještina za OOLUI**, odgovori nisu jasno prevagnuli ni u jednom smjeru. Otprilike polovica ispitanika (prosječni udio svih četiriju skupina: 48,94 %) odgovorila je potvrdno. U daljnjim odgovorima pokazalo se da ispitanici pojam „zelene vještine“ vrlo često poistovjećuju s aktivnostima koje se provode u prirodi (a ne isključivo s aktivnostima „koje omogućuju održivo djelovanje i odgovorno postupanje prema okolišu“, kako je bilo definirano u uvodu upitnika).

Stoga procjenjujemo da je razina poznavanja ovog koncepta niža, odnosno da **edukatorima nije u potpunosti jasan**. Posljedično je i **relevantnost podataka** vezanih uz „zelene vještine“ **u nastavku nešto niža**.

Uvjerljiva većina ispitanika (prosječni udio svih četiriju skupina: 88,85 %) smatra da je **uključivanje aktivnosti na temu zelenih vještina primjereno za OOLUI**. Uglavnom smatraju da su te aktivnosti prikladne za različite **dobne skupine**, nešto manje za najstariju skupinu (stariji od 45 godina). Najveći broj ispitanika (prosječni udio svih četiriju skupina: 57,19 %) smatra da je **optimalan broj osoba OOLUI** koje istovremeno sudjeluju u aktivnostima zelenih vještina između **5 do 8 osoba**. Taj je odgovor prevladao u sve četiri skupine edukatora. Prevladava i mišljenje da je optimalno trajanje tih aktivnosti **30 do 45 minuta** te da je **uključivanje kreativnih i/ili razigranih elemenata u aktivnosti zelenih vještina za OOLUI poželjno i korisno**.

Na pitanje što je glavna prepreka češćem provođenju aktivnosti na temu zelenih vještina za OOLUI, najčešći odgovor u sve četiri skupine bio je **nedostatak osoblja, odnosno premalo članova obitelji**. Drugi najčešći odgovor bio je **nedostatak znanja i iskustva u tom području**.

Gejmifikacija

U upitniku smo ispitanicima objasnili koncept: „*Gejmifikacija (gamification) je koncept u kojem se elementi igre uvode i u aktivnosti koje nisu igra: npr. učenje, jačanje vještina ili razvijanje odnosa. Kroz igru brže i intenzivnije usvajamo nove sadržaje, otkrivamo svoje sposobnosti i interese, poboljšavamo suradnju, zabavljamo se i opuštamo. Gejmificirane aktivnosti su, primjerice, lov na blago ili escape room.*“

Zabilježeno je **slabije odnosno slabo poznavanje** ovog koncepta: ispitanici su se u sve četiri skupine najčešće izjasnili da su za **koncept gejmfikacije već čuli, ali ga ne poznaju detaljnije**.

Unatoč tome, na temelju uvodnog sažetog opisa, velika većina ispitanika (prosječni udio svih četiriju skupina: 86,59 %) smatra da je **gejmifikacija, uz odgovarajuće uvažavanje težine invaliditeta, prikladna za OOLUI**. To ukazuje na visoku razinu prihvaćenosti ove aktivnosti, iako je većinom još ne provode u praksi.

Velika većina (prosječni udio svih četiriju skupina: 82,08 %) **gejmifikaciju** (npr. potragu za blagom, escape room) **još ne uključuje u aktivnosti za OOLUI**. Gejmifikaciju prakticira 10,14 % manje hrvatskih neformalnih nego slovenskih neformalnih edukatora, dok između formalnih edukatora u obje zemlje ne bilježimo razlike.

Među onima koji već uključuju gejmfikaciju u aktivnosti za OOLUI:

- većina to čini **vrlo rijetko** (do 2 puta godišnje), a nešto češće je uključuju samo hrvatski neformalni edukatori
- najčešće se provodi aktivnost „**potraga za blagom**“ (prosječni udio svih četiriju skupina: 83,40 %)
- najčešća **mjesta provedbe** gejmficiranih aktivnosti međusobno se znatno razlikuju među edukatorima.

Većina ispitanika u sve četiri skupine smatra da su gejmficirane aktivnosti prikladne prvenstveno za osobe s **lakšim** ili **umjerenim** invaliditetom ili za **mješovite** skupine. Uglavnom se smatra da su te aktivnosti prikladne za različite **dobne skupine**, nešto manje za najstariju skupinu (stariji od 45 godina).

Najveći broj ispitanika u sve četiri skupine smatra da je optimalan broj osoba OOLUI koje istovremeno sudjeluju u gejmficiranoj aktivnosti **5 do 8 osoba**, dok je **optimalno trajanje** aktivnosti **30 do 45 minuta**. U svim skupinama prevladalo je mišljenje da bi **asistent, pratitelj odnosno edukator** tijekom „potrage za blagom“ trebao **biti manje aktivan te pružati diskretno usmjeravanje i podršku** OOLUI.

Na pitanje što je glavna prepreka za češće provođenje gejmficiranih aktivnosti za OOLUI, najčešći odgovor bio je **nedostatak znanja i iskustva u tom području**. Drugi najčešći odgovor bio je **nedostatak osoblja**, odnosno premalo članova obitelji.

Šumska terapija (šumska kupka)

U upitniku smo ispitanicima objasnili što pod tim pojmom podrazumijevamo: „Šumska terapija (šumska kupka) djelomično se temelji na japanskoj praksi shinrin-yoku. Radi se o vođenoj šetnji po šumi ili drugom prirodnom okruženju, tijekom koje osposobljena osoba vodi grupu kroz različita senzorna iskustva. U pažljivo osmišljenim vježbama sudionici se povezuju s prirodom, s grupom i sa sobom, intenziviraju svoja osjetila, opuštaju se i smiruju.“

Većina ispitanih hrvatskih (formalnih i neformalnih) edukatora šumsku terapiju (šumsku kupku) **ne poznaje, za nju prije nije čula**. Najveći broj slovenskih (formalnih i neformalnih) edukatora odabrao je odgovor „**za to sam prije samo čuo/la, ali ne poznajem detaljnije**“.

Unatoč tome što koncept šumske terapije (šumske kupke) poznaje ili vrlo dobro poznaje mali broj ispitanika, velika većina (prosječni udio svih četiriju skupina: 79,35 %) smatra da je, **uz**

odgovarajuće uvažavanje težine invaliditeta, šumska terapija (šumska kupka) prikladna za OOLUI. Naklonost je nešto izraženija među formalnim edukatorima.

Na pitanje **provode li već šumsku terapiju (šumsku kupku)** u aktivnostima za OOLUI, velika većina (prosječni udio svih četiriju skupina: 84,20 %) odgovorila je „ne“. Udjeli su prilično ujednačeni u sve četiri skupine.

Među onima koji već provode šumsku terapiju (šumsku kupku) za OOLUI:

- odgovori o **učestalosti** provođenja razlikuju se među sve četiri skupine
- najviše ispitanika (prosječni udio svih četiriju skupina: 69,49 %) provodi šumsku terapiju (šumsku kupku) pretežno na otvorenom – u netaknutoj prirodi (npr. šumi), a taj odgovor prevladava u svim skupinama.

Većina ispitanika u sve četiri skupine smatra da su ove aktivnosti prikladne prvenstveno za osobe s **lakšim** ili **umjerenim** invaliditetom ili za **mješovite** skupine. Prevladava mišljenje da su aktivnosti prikladne za različite **dobne skupine**, nešto manje za najstariju skupinu (stariji od 45 godina). Najveći broj ispitanika smatra da je **optimalan broj osoba** koje istovremeno sudjeluju u šumskoj terapiji/šumskoj kupki za OOLUI **do 6 osoba**, dok je **optimalno trajanje** aktivnosti **do 45 minuta**.

Glavne prepreke zbog kojih se šumska terapija (šumska kupka) za OOLUI ne provodi češće iste su kao i kod gejmficiranih aktivnosti: najčešći odgovor bio je **nedostatak znanja i iskustva u tom području**. Drugi najčešći odgovor bio je **nedostatak osoblja, odnosno premalo članova obitelji**.

U odgovorima na detaljnija pitanja onih koji određene aktivnosti s OOLUI već provode, **u svim tematskim cjelinama – aktivnosti u prirodi, zelene vještine, gejmficirane aktivnosti te šumska terapija (šumska kupka) – uvjerljivo najveći broj** edukatora odabrao je najvišu razinu slaganja od pet mogućih (**5 – u potpunosti se slažem**) za sve dolje navedene tvrdnje.

Odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom:

- jako **se raduju** navedenim aktivnostima i **žele** sudjelovati u njima
- navedene aktivnosti **jačaju njihovo samopouzdanje i samostalnost**
- nakon aktivnosti su **zadovoljni, opušteni i oduševljeni**
- aktivnosti **poboljšavaju kvalitetu njihovih socijalnih odnosa**
- **potiču njihovu kreativnost**
- **poboljšavaju njihovu sliku o sebi**
- **poboljšavaju kvalitetu njihovog sna.**

Time se potvrdila naša hipoteza da su **aktivnosti u prirodi općenito**, uključujući **aktivnosti na temu zelenih vještina, gejmficirane aktivnosti te šumsku terapiju (šumsku kupku), dobrodošle, korisne i blagotvorne za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom.**

Zanemarivo mali (a u nekim skupinama i nulti) postotak ispitanika kao razlog zbog kojeg navedene pristupe učenju u prirodi ne koriste u većoj mjeri naveo je da radije koriste provjerene pristupe učenju i nisu skloni novostima. Ovaj podatak je vrlo važan i poticajan jer pokazuje da su edukatori u sve četiri skupine u velikoj mjeri **otvoreni prema novostima i spremni učiti o njima.**

Gore navedeno potvrđuje i sljedeće: uvjerljivo najveći broj ispitanika u svim skupinama (hrvatski formalni edukatori, slovenski formalni edukatori, hrvatski neformalni edukatori, slovenski neformalni edukatori) u svim tematskim cjelinama (aktivnosti u prirodi, aktivnosti zelenih vještina, gejmifikacija te šumska terapija (šumska kupka)) izjasnio se da bi **koristio priručnik na te teme u aktivnostima za OOLUI** ako bi bio dostupan.

4. Detaljniji rezultati istraživanja

Ispitanike smo za *sva tri nova pristupa učenju općenito* zamolili da **procijene, koliko je važno da se kod OOLUI pri implementaciji navedenih triju novih pristupa učenju u prirodi to uzme u obzir** sljedećih pet čimbenika (5 = vrlo važno, 1 = najmanje važno):

a. fizička ograničenja (npr. pokretljivost, snaga)

Za najvišu ocjenu (**5 – vrlo važno**) odlučilo se najviše edukatora u sve četiri skupine. Odabralo ju je 70,89 % hrvatskih formalnih edukatora, 62,5 % slovenskih formalnih edukatora, 76,74 % hrvatskih neformalnih edukatora i 66,67 % slovenskih neformalnih edukatora. Zanimljivo je da je najmanje važnu (1,27 % hrvatskih formalnih edukatora, 1,79 % slovenskih formalnih edukatora, 4,65 % hrvatskih neformalnih edukatora i 0 % slovenskih neformalnih edukatora).

b. kognitivna ograničenja (npr. razumijevanje uputa, pažnja)

Za najvišu ocjenu (**5 – vrlo važno**) odlučilo se najviše edukatora u sve četiri skupine. Odabralo ju je 74,68 % hrvatskih formalnih edukatora, 55,36 % slovenskih formalnih edukatora, 67,44 % hrvatskih neformalnih edukatora i 55,56 % slovenskih neformalnih edukatora. Zanimljivo je da je najmanje važnu (0 % hrvatskih formalnih edukatora, 1,79 % slovenskih formalnih edukatora, 4,65 % hrvatskih neformalnih edukatora i 0 % slovenskih neformalnih edukatora).

c. motivacijska ograničenja (npr. nedostatak interesa ili upornosti)

Za najvišu ocjenu (**5 – vrlo važno**) odlučilo se najviše edukatora u sve četiri skupine. Odabralo ju je 62,03 % hrvatskih formalnih edukatora, 46,43 % slovenskih formalnih edukatora, 51,16 % hrvatskih neformalnih edukatora i 52,78 % slovenskih neformalnih edukatora. Zanimljivo je da je najmanje važnu (0 % hrvatskih formalnih edukatora, 0 % slovenskih formalnih edukatora, 4,65 % hrvatskih neformalnih edukatora i 0 % slovenskih neformalnih edukatora).

d. socijalna ograničenja (npr. poteškoće pri suradnji u grupi)

U sve četiri skupine edukatora najveći broj ispitanika odabrao je najvišu ocjenu (**5 – vrlo važno**). Odabralo ju je 54,45 % hrvatskih formalnih edukatora, 24,86 % slovenskih formalnih edukatora, 60,47 % hrvatskih neformalnih edukatora i 47,22 % slovenskih neformalnih edukatora. Zanimljivo je da je najmanje važnu (1,27 % hrvatskih formalnih edukatora, 0 % slovenskih formalnih edukatora, 4,65 % hrvatskih neformalnih edukatora i 0 % slovenskih neformalnih edukatora).

e. prostorna/organizacijska ograničenja (npr. pristup prirodi, učionici)

Za najvišu ocjenu (**5 – vrlo važno**) odlučilo se najviše edukatora u sve četiri skupine. Odabralo ju je 62,29 % hrvatskih formalnih edukatora, 58,93 % slovenskih formalnih edukatora, 76,74 %

hrvatskih neformalnih edukatora i 66,67 % slovenskih neformalnih edukatora. Zanimljivo je da je kao najmanje važnu (3,8 % hrvatskih formalnih edukatora, 1,79 % slovenskih formalnih edukatora, 4,65 % hrvatskih neformalnih edukatora i 0 % slovenskih neformalnih edukatora).

Pitanje: „**Što biste nam još savjetovali pri pripremi e-priručnika o novim pristupima učenja u prirodi za OOLUI?**“ se također odnosilo na sva tri nova pristupa učenju i bilo je otvorenog tipa.

Odgovori su bili različiti, a neke od njih ispitanici su naveli i kod pitanja o pojedinom konkretnom novom pristupu učenju.

Sadržajno ih sažimamo:

- treba se usmjeriti na suradnju, a ne na natjecanje
- cilj treba biti jasno definiran
- potrebno je planirati dovoljno odmora
- aktivnosti trebaju biti jednostavne, jasne
- upute trebaju biti kratke, konkretne i nekompleksne
- istovremeno su zabilježeni i odgovori da upute trebaju biti detaljno razrađene
- aktivnosti trebaju biti raznolike, šarene i zanimljive
- trebaju biti prilagođene manjim skupinama
- treba ih usmjeriti na skupinu s određenom razinom invaliditeta
- ne smiju biti usmjerene samo na specifična područja u prirodi, već primjenjive u širokom rasponu
- potrebno je koristiti vizualne prikaze
- treba uključiti i naglasiti motivaciju
- ključni su pohvala, nagrada, osjećaj uspješnosti i svjesnost postignuća
- sudionici trebaju imati osjećaj emocionalne sigurnosti
- priručnik treba poticati da osoba s invaliditetom sama izražava potrebu za kretanjem u prirodi i opuštanjem.

Istaknuti su i pragmatični aspekti:

- priručnik treba proizlaziti iz prakse i iskustva, a ne samo teorije
- pristup priručniku treba biti besplatan
- priručnik treba biti digitalno dostupan
- potrebno je osigurati edukaciju za izvođače, iskustvene radionice i tečaje osposobljavanja
- priručnik treba moći dopuniti kada se pojave novi aktualni pristupi ili aktivnosti
- potrebno je potaknuti što veći broj stručnih djelatnika na primjenu ovih pristupa.

Zaprimljeni su i vrlo poticajni odgovori:

- „ovaj priručnik će nam biti od dragocjene pomoći“
- „jedva ga čekamo!“
- „nemam dodatnih preporuka, ali ga s oduševljenjem očekujem“
- „ovaj priručnik će biti dobrodošao“
- „sretno s priručnikom!“
- „želim vam uspješan rad u tome da pomognete onima kojima je pomoć najpotrebnija“
- „anketa je vrlo zanimljiva i inspirativna“
- „priručniku se jako veselim, nadam se da će biti dostupan svima, ne samo stručnom kadru“.

Neki ispitanici (osobito formalni edukatori) često su izrazili želju da priručnik bude namijenjen osobama *sa svim razinama invaliditeta*. Drugi su, pak, izrazili očekivanje da se priručnik usmjeri isključivo na *određenu, jasno definiranu razinu invaliditeta*.

Također je važno istaknuti da je (kao i kasnije kod konkretnih pristupa učenju) vrlo velik broj ispitanika (u prosjeku oko polovice) odgovorio da ne može ili ne zna odgovoriti jer ta područja nedovoljno poznaje ili ih uopće ne poznaje. Često su naglasili da ta znanja žele steći.

Sadržajni dio istraživanja potom smo podijelili prema pojedinim tematskim cjelinama:

- aktivnosti u prirodi
- zelene vještine
- gejmfikacija
- šumska terapija (šumska kupka).

Posljednje tri tematske cjeline odnose se na tri nova pristupa učenju koje naš projekt Erasmus+ **Nature & Disabilities** obrađuje. Kako bi se omogućila usporedivost odgovora između tema (pristupa učenju), u posljednja tri tematska područja postavljali smo slična pitanja.

4.1. Aktivnosti u prirodi

U ovoj smo cjelini ispitanicima prepustili da sami procijene što spada pod „aktivnosti u prirodi“.

U sve četiri skupine sudionika velika većina (od 76,74 do 91,07 % ispitanika) odgovorila je da s **odraslim osobama s invaliditetom provodi aktivnosti u prirodi**.

Najčešće se provode **fizičke aktivnosti usmjerene na opuštanje** ili **kombinacija** fizičkih i mentalnih aktivnosti.

Većinom se procjenjuje da su aktivnosti u prirodi prikladne za odrasle osobe neovisno o **težini invaliditeta** koje imaju te neovisno o **njihovoj dobi**.

U sve četiri skupine ispitanika najviše njih odlazi s odraslim osobama s invaliditetom u **netaknutu prirodu** (npr. šumu) **rijetko** (jednom mjesečno ili još rjeđe), u rasponu od 41,9 do 55,7 %. Najveći broj ispitanika **u prirodu u urbanom okruženju odlazi jednom tjedno** ili barem **tri puta tjedno**.

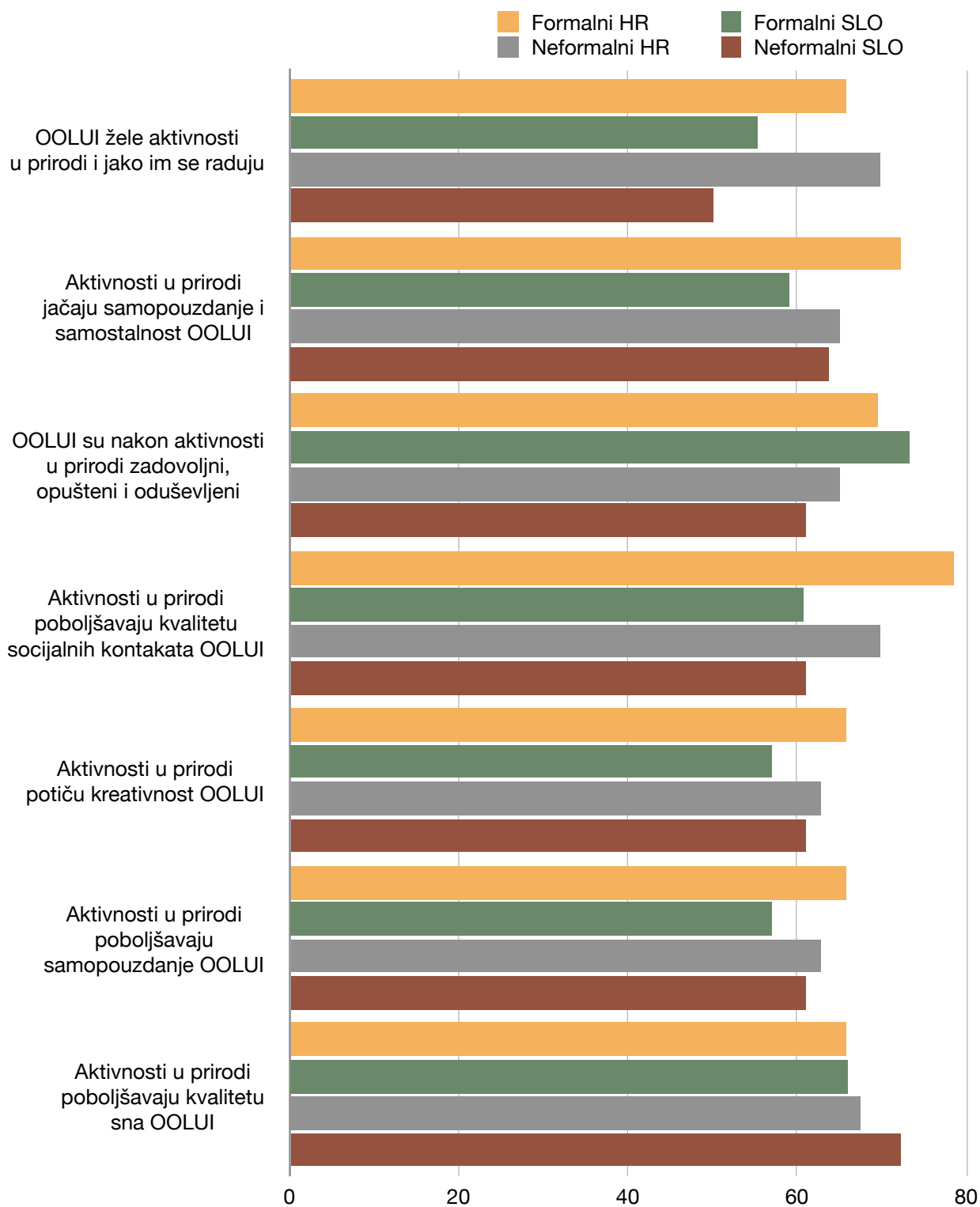
Najviše ispitanika u sve četiri skupine (hrvatski formalni edukatori: 59,49 %, slovenski formalni edukatori: 89,29 %, hrvatski neformalni edukatori: 62,79 %, slovenski neformalni edukatori: 61,11 %) kao razlog zbog kojeg OOLUI ne vode češće u prirodu navodi **nedostatak osoblja** (zaposlenih ili članova obitelji). **Zanemarivo mali (ili u nekim skupinama nulti) postotak kao razlog navodi da radije koriste provjerene pristupe učenju i nisu skloni novostima**. Ovaj podatak je vrlo važan i poticajan jer ukazuje na naklonost **prema novostima i spremnost edukatora na učenje o novim pristupima**.

Proljeće je godišnje doba u kojem se s OOLUI najčešće provode aktivnosti u prirodi. Samo je u skupini „slovenski neformalni edukatori“ prevladao odgovor „ravnomjerno u svim godišnjim dobima“. Kao što je i očekivano, **vrijeme** u velikoj mjeri utječe na to provode li se aktivnosti u prirodi.

Važna potvrda da je za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim invaliditetom smisljeno i dobrodošlo razvijati nove pristupe učenju u prirodi dobivena je u sljedećim odgovorima. Ispitanici su mogli odabrati jednu **od pet ocjena razine slaganja** za svaku od navedenih tvrdnji (ocjena 5 – u potpunosti se slažem – predstavljala je najvišu razinu slaganja):

- **OOLUI žele aktivnosti u prirodi i jako im se raduju:** ocjena 5 (u potpunosti se slažem) izrazito je prevladala u sve četiri skupine ispitanika. Tu je ocjenu odabralo 65,82 % hrvatskih formalnih, 55,32 % slovenskih formalnih, 69,77 % hrvatskih neformalnih i 50 % slovenskih neformalnih edukatora.
- **Aktivnosti u prirodi jačaju samopouzdanje i samostalnost OOLUI:** ocjena 5 (u potpunosti se slažem) izrazito je prevladala u sve četiri skupine ispitanika. Tu je ocjenu odabralo 72,15 % hrvatskih formalnih, 58,93 % slovenskih formalnih, 65,12 % hrvatskih neformalnih i 63,89 % slovenskih neformalnih edukatora.
- **OOLUI su nakon aktivnosti u prirodi zadovoljni, opušteni i oduševljeni:** ocjena 5 (u potpunosti se slažem) izrazito je prevladala u sve četiri skupine ispitanika. Tu je ocjenu odabralo 69,62 % hrvatskih formalnih, 73,21 % slovenskih formalnih, 65,12 % hrvatskih neformalnih i 61,11 % slovenskih neformalnih edukatora.
- **Aktivnosti u prirodi poboljšavaju kvalitetu socijalnih kontakata OOLUI:** ocjena 5 (u potpunosti se slažem) izrazito je prevladala u sve četiri skupine ispitanika. Tu je ocjenu odabralo 78,48 % hrvatskih formalnih, 60,71 % slovenskih formalnih, 69,77 % hrvatskih neformalnih i 61,11 % slovenskih neformalnih edukatora.
- **Aktivnosti u prirodi potiču kreativnost OOLUI:** ocjena 5 (u potpunosti se slažem) izrazito je prevladala u sve četiri skupine ispitanika. Tu je ocjenu odabralo 65,82 % hrvatskih formalnih, 57,14 % slovenskih formalnih, 62,79 % hrvatskih neformalnih i 61,11 % slovenskih neformalnih edukatora;
- **Aktivnosti u prirodi poboljšavaju samopouzdanje OOLUI:** ocjena 5 (u potpunosti se slažem) izrazito je prevladala u sve četiri skupine ispitanika. Tu je ocjenu odabralo 65,82 % hrvatskih formalnih, 57,14 % slovenskih formalnih, 62,79 % hrvatskih neformalnih i 61,11 % slovenskih neformalnih edukatora;
- **Aktivnosti u prirodi poboljšavaju kvalitetu sna OOLUI:** ocjena 5 (u potpunosti se slažem) izrazito je prevladala u sve četiri skupine ispitanika. Tu je ocjenu odabralo 65,82 % hrvatskih formalnih, 66,07 % slovenskih formalnih, 67,44 % hrvatskih neformalnih i 72,22 % slovenskih neformalnih edukatora.

% unutar svake skupine ispitanika koji su odabrali najvišu razinu slaganja od mogućih pet (= 5 potpuno se slažem) s navedenom tvrdnjom:

4.2. Zelene vještine

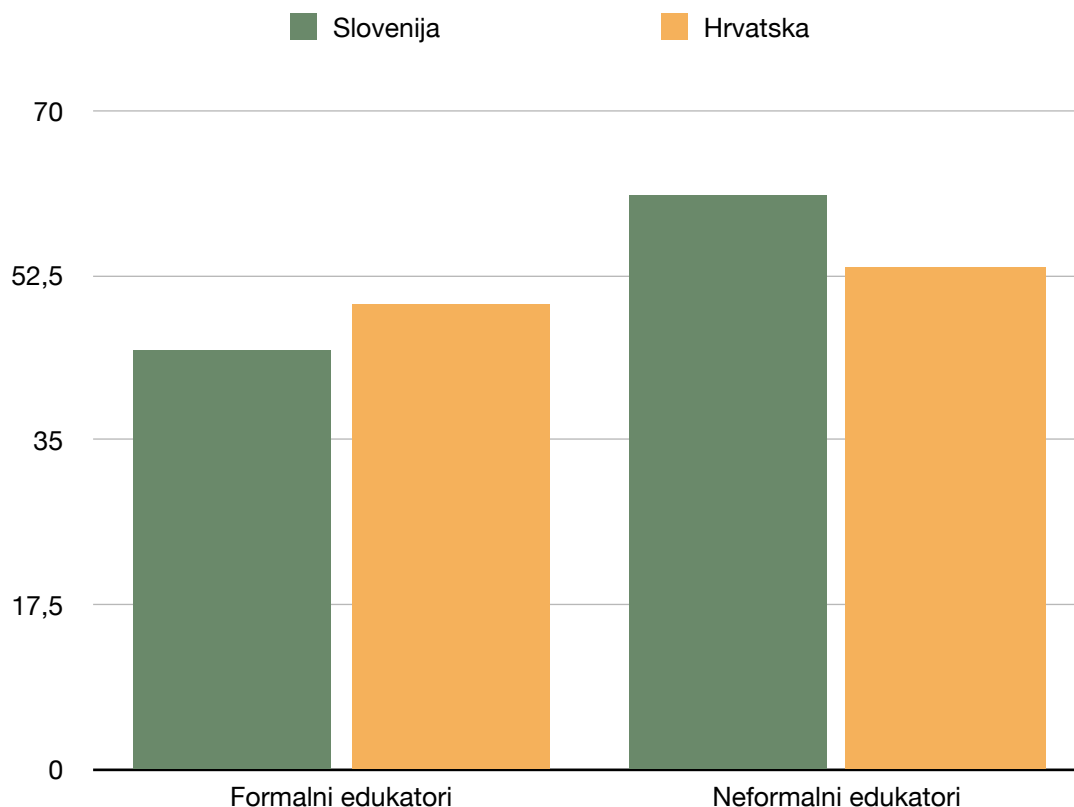
U upitniku smo ispitanicima objasnili što podrazumijevamo pod pojmom „zelene vještine“: „Zelene vještine su znanja, vještine i kompetencije koje omogućuju pojedincu održivo djelovanje i odgovorno postupanje prema okolišu. One obuhvaćaju praktične, a ponekad i opuštajuće i kreativne aktivnosti koje sudionike osvježuju, potiču i usmjeravaju na poštivanje prirode.“

Kod pitanja „**Jeste li upoznati s konceptom zelenih vještina?**“ ispitanici su imali na raspolaganju jedan od sljedećih odgovora:

- uopće ne; o tome prije nisam čuo/la
- o tome sam prije samo čuo/la, ali ne poznajem detaljnije
- poznajem
- vrlo dobro poznajem
- vrlo dobro poznajem i koristim ga u aktivnostima za OOLUI.

Ispitanici su se u sve četiri skupine najčešće izjasnili da su **za koncept zelenih vještina već čuli, ali ga ne poznaju detaljnije** (taj odgovor odabralo je 49,37 % hrvatskih formalnih edukatora, 44,64 % slovenskih formalnih edukatora, 53,49 % hrvatskih neformalnih edukatora i 61,11 % slovenskih neformalnih edukatora).

*% ispitanika u pojedinoj skupini koji su odabrali odgovor:
„Za koncept zelenih vještina sam već čuo/la, ali ga ne poznajem detaljnije.“*

Na pitanje **provode li već aktivnosti zelenih vještina za OOLUI**, odgovori nisu značajno prevagnuli u jednom smjeru. U sve četiri skupine ispitanika približno je jednak udio onih koji su odgovorili potvrdno i onih koji su odgovorili negativno.

Oni koji su odgovorili da već provode aktivnosti zelenih vještina za OOLUI nastavili su odgovarati na daljnja pitanja. Na sljedeća pitanja (označena zelenom bojom) odgovaralo je 51,90 % hrvatskih formalnih edukatora, 46,43 % slovenskih formalnih edukatora, 41,86 % hrvatskih neformalnih edukatora i 55,56 % slovenskih neformalnih edukatora, što ukupno čini 48,94 % cjelokupnog uzorka.

Pokazalo se sljedeće:

- **Učestalost provođenja** ovih aktivnosti vrlo je različita (među skupinama, ali i unutar svake skupine) te se ne može izvesti jedinstven ili značajan zaključak o učestalosti njihovog provođenja.
- Na otvoreno pitanje „**Koje aktivnosti zelenih vještina za OOLUI provodite?**“ dobiven je velik broj različitih odgovora.
 - Iako je u uvodnom dijelu upitnika objašnjeno što su aktivnosti zelenih vještina, pokazalo se da ispitanici u te aktivnosti vrlo često uključuju sve aktivnosti koje provode u prirodi (a ne samo one „koje omogućuju održivo djelovanje i odgovorno ponašanje prema okolišu“). **Stoga procjenjujemo da je udio onih koji doista provode aktivnosti zelenih vještina znatno niži od prethodno navedenog.**
 - Ispitanici kao aktivnosti zelenih vještina navode i primjere koji u njih ne spadaju, kao što su npr. kupanje u moru, fizičke aktivnosti u prirodi, umirivanje u prirodi, šetnje u parku, vježbe disanja, košnja trave, šumsko trčanje, sportske aktivnosti, hodanje, ribolov, kratki izleti, šetnje, igranje golfa, memorijske igre itd.
 - S druge strane, navode i niz aktivnosti koje doista pripadaju zelenim vještinama. Vrlo često spominju različite aktivnosti recikliranja, odvajanje otpada te štednju električne energije i vode. Također navode i druge primjere, poput vrtlarenja, sakupljanja sjemena, branja sezonskih plodova i njihove uporabe/prerade, aktivnosti samoodrživosti (npr. briga o kozama, mužnja, proizvodnja sira), održavanja vrta (uključujući kompostiranje i korištenje vlastitih proizvoda u obrocima), šetnje u prirodi uz razgovor o važnosti očuvanja okoliša, poznavanja i korištenja ljekovitog bilja, razvrstavanja papira iz otpada, akcija čišćenja okoliša, brige o lokalnim životinjama te čak i „zelenog poduzetništva“.
 - Aktivnosti zelenih vještina ispitanici iz tri skupine (hrvatski formalni, hrvatski neformalni i slovenski formalni edukatori) pretežno provode u prirodi urbanom okruženju (npr. vrt, park i sl.). Iznimka je jedino skupina „slovenski neformalni edukatori“ kod koje izrazito prevladava netaknuta priroda.
 - Oni koji su procijenili da već provode aktivnosti zelenih vještina za OOLUI, ocijenili su i njihov utjecaj na OOLUI. Rezultati su za pripremu novih pristupa učenja u prirodi za OOLUI više nego poticajni. Ispitanici su tvrdnje mogli ocijeniti na ljestvici od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem).
 - Tvrdnja: „**OOLUI žele aktivnosti zelenih vještina i raduju** im se.“ U svim četirima skupinama uvjerljivo najviše ispitanika odabralo je ocjenu „**5 – u potpunosti se slažem**“ (80,49 % hrvatskih formalnih edukatora, 61,54 % slovenskih formalnih edukatora, 88,89 % hrvatskih neformalnih edukatora i 60 % slovenskih neformalnih edukatora).
 - Tvrdnja: „**OOLUI su nakon aktivnosti zelenih vještina zadovoljni, opušteni i oduševljeni.**“ I ovu tvrdnju je u svim skupinama uvjerljivo najviše ispitanika ocijenilo ocjenom „**5 – u potpunosti se slažem**“ (78,05 % hrvatskih formalnih edukatora, 65,38 %

slovenskih formalnih edukatora, 88,89 % hrvatskih neformalnih edukatora i 75 % slovenskih neformalnih edukatora).

- Tvrdnja: „Aktivnosti zelenih vještina **jačaju samopouzdanje i samostalnost OOLUI.**“ U svim četirima skupinama uvjerljivo najviše ispitanika ocijenilo je ovu tvrdnju ocjenom „**5 – u potpunosti se slažem**“ (80,49 % hrvatskih formalnih edukatora, 57,69 % slovenskih formalnih edukatora, 83,33 % hrvatskih neformalnih edukatora i 80 % slovenskih neformalnih edukatora).
- Tvrdnja: „Aktivnosti zelenih vještina **poboljšavaju kvalitetu socijalnih odnosa OOLUI.**“ I ovu tvrdnju je u svim skupinama uvjerljivo najviše ispitanika ocijenilo ocjenom „**5 – u potpunosti se slažem**“ (80,49 % hrvatskih formalnih edukatora, 65,38 % slovenskih formalnih edukatora, 88,89 % hrvatskih neformalnih edukatora i 80 % slovenskih neformalnih edukatora).
- Tvrdnja: „Aktivnosti zelenih vještina **potiču kreativnost OOLUI.**“ Najviši stupanj slaganja (**5 – u potpunosti se slažem**) ponovno prevladava u svim skupinama (73,17 % hrvatskih formalnih edukatora, 65,38 % slovenskih formalnih edukatora, 88,89 % hrvatskih neformalnih edukatora i 75 % slovenskih neformalnih edukatora).
- Tvrdnja: „Aktivnosti zelenih vještina **poboljšavaju samopouzdanje OOLUI.**“ I ovdje je dominantna ocjena „**5 – u potpunosti se slažem**“ (kod 73,17 % hrvatskih formalnih edukatora, 65,38 % slovenskih formalnih edukatora, 83,33 % hrvatskih neformalnih edukatora i 75 % slovenskih neformalnih edukatora).
- Tvrdnja: „Aktivnosti zelenih vještina **poboljšavaju kvalitetu sna OOLUI.**“ U svim skupinama najviše ispitanika odabralo je ocjenu „**5 – u potpunosti se slažem**“ (75,61 % hrvatskih formalnih edukatora, 69,23 % slovenskih formalnih edukatora, 88,89 % hrvatskih neformalnih edukatora i 75 % slovenskih neformalnih edukatora).

Kod ovih odgovora uočava se sljedeći trend: za sve tvrdnje manji udio slovenskih nego hrvatskih (formalnih i neformalnih) edukatora odabrao je najvišu razinu slaganja (5 – u potpunosti se slažem).

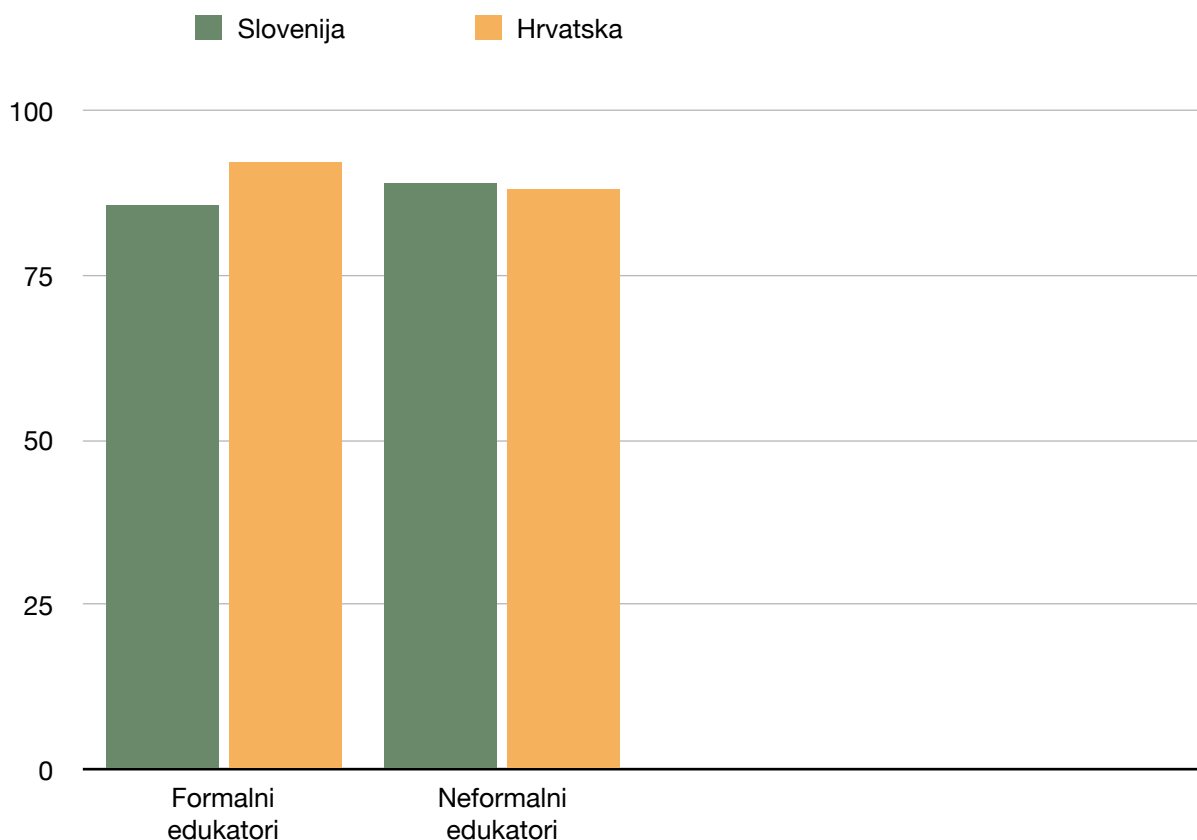
Na pitanje „**Je li uključivanje aktivnosti na temu zelenih vještina prikladno za određene OOLUI?**“ velika većina ispitanika odgovorila je **potvrдно** (hrvatski formalni edukatori: 92,41 %, slovenski formalni edukatori: 85,71 %, hrvatski neformalni edukatori: 88,37 %, slovenski neformalni edukatori: 88,89 %).

Velika većina ispitanika u sve četiri skupine smatra da su ove aktivnosti prikladne ponajprije za osobe s **lakšim** ili **umjerenim** invaliditetom ili za **mješovite** skupine. Samo zanemariv udio (0 do 1,27 %) smatra da zelene vještine nisu prikladne ni za jednu razinu invaliditeta.

Također se pretežno smatra da su ove aktivnosti prikladne za različite **dobne skupine**, iako nešto manje za najstariju skupinu (stariji od 45 godina).

Najviše ispitanika u sve četiri skupine smatra da je **optimalan broj osoba** OOLUI koje istodobno sudjeluju u aktivnostima zelenih vještina 5 do 8 osoba (taj odgovor odabralo je 54,34 % hrvatskih formalnih edukatora, 60,71 % slovenskih formalnih edukatora, 58,14 % hrvatskih neformalnih edukatora te 55,56 % slovenskih formalnih edukatora). Izrazit pad bilježi se kod najvećeg ponuđenog broja sudionika (više od 12). Da je to optimalno smatra tek od 0 % do 8,86 % ispitanika.

*% ispitanika u pojedinoj skupini koji su na pitanje odgovorili potvrdno
„Je li uključivanje aktivnosti na temu zelenih vještina prikladno za određene OOLUI?“*

U sve četiri skupine ispitanika prevladao je i isti odgovor na pitanje o **optimalnom trajanju** aktivnosti zelenih vještina. Za odgovor „**30 do 45 minuta**“ odlučilo se 39,24 % hrvatskih formalnih edukatora, 51,79 % slovenskih formalnih edukatora, 39,53 % hrvatskih neformalnih edukatora te 50 % slovenskih neformalnih edukatora.

Sudionike istraživanja pitali smo slažu li se s tvrdnjom: „**Uključivanje kreativnih i/ili gejmfikacijskih elemenata u aktivnosti zelenih vještina za OOLUI je poželjno i dobrodošlo.**“ Na raspolaganju im je bilo pet ocjena (od 1 = uopće se ne slažem do 5 = u potpunosti se slažem). U sve četiri skupine ispitanika izrazito je prevladala ocjena „**5 = u potpunosti se slažem**“. Tu je ocjenu odabralo 84,81 % hrvatskih formalnih edukatora, 80,36 % slovenskih formalnih edukatora, 74,42 % hrvatskih neformalnih edukatora te 86,11 % slovenskih neformalnih edukatora.

I u ovom tematskom sklopu pokazalo se da je **nedostatak osoblja odnosno premalo članova obitelji glavna prepreka zbog koje se aktivnosti zelenih vještina za OOLUI ne provode češće** (taj odgovor odabralo je 67,09 % hrvatskih formalnih edukatora, 94,64 % slovenskih formalnih edukatora, 65,12 % hrvatskih neformalnih edukatora te 69,44 % slovenskih neformalnih edukatora). U ovom pitanju bilo je ponuđeno više odgovora. Drugi najčešći odgovor, ponovno u sve četiri skupine ispitanika, bio je „**nemam dovoljno znanja i iskustva u ovom području**“ (taj odgovor odabralo je 35,44 % hrvatskih formalnih edukatora, 30,36 % slovenskih formalnih edukatora, 37,21 % hrvatskih neformalnih edukatora te 33,33 % slovenskih neformalnih edukatora).

Ispitanicima smo postavili i **pitanja koja se odnose na e-priručnik** koji razvijamo u okviru projekta Erasmus+ **Nature & Disabilities**.

Sudionike smo zamolili da izraze stupanj slaganja s tvrdnjom: „Ako bi vam bio dostupan priručnik za uključivanje zelenih vještina u aktivnosti za OOLUI, koristili biste ga.“ Ispitanici su tvrdnju mogli ocijeniti jednom od pet ocjena (od 1 – uopće se ne slažem do 5 – u potpunosti se slažem). U sve četiri skupine ispitanika uvjerljivo je prevladala ocjena „5 – u potpunosti se slažem“ (tu je ocjenu odabralo 68,35 % hrvatskih formalnih, 67,86 % slovenskih formalnih, 65,12 % hrvatskih neformalnih i 52,87 % slovenskih neformalnih edukatora).

U nastavku navodimo i odgovore na dva pitanja koja su povezana i međusobno se nadopunjuju.

Na otvoreno pitanje „**Navedite do tri (3) najvažnije specifičnosti OOLUI koje bi priručnik o aktivnostima zelenih vještina trebao uzeti u obzir.**“ dobili smo brojne odgovore.

Relativno velik broj odgovora bio je općenit i/ili se nije odnosio na specifičnosti odraslih osoba s invaliditetom. Ovdje sažimamo samo konkretne odgovore koji su se jasno usmjerili na pitanje i koji su se (po značenju) više puta ponavljali:

- ne brinite, te osobe žele nova znanja, učenje i nova iskustva
- uzmite u obzir funkcionalne i motoričke sposobnosti
- uzmite u obzir konkretne mentalne sposobnosti sudionika
- uzmite u obzir heterogene fizičke i intelektualne sposobnosti
- uzmite u obzir stupanj invaliditeta
- uzmite u obzir dob
- uzmite u obzir osobnost(i) uključenih
- naglasite važnost individualnog pristupa prilagođenog konkretnim sudionicima
- uzmite u obzir fizičku dostupnost i ergonomiju
- uzmite u obzir nižu razinu samopouzdanja tih osoba
- te osobe trebaju praktične primjere
- ako je u skupini više osoba, pobrinite se da uključite sve; inkluzivnost je vrlo važna, bez obzira na dob ili težinu invaliditeta određene osobe
- osigurajte motiviranost i podršku
- uzmite u obzir da se te osobe brže umaraju
- ako koristite alate, prilagodite ih skupini
- te osobe cijene zanimljivost, raznolikost i drugačiji pristup
- osigurajte dovoljno pauza
- aktivnosti je potrebno prilagoditi vremenskim uvjetima
- jednostavan, konkretan jezik – kratke rečenice, jasne upute, bez apstraktnih pojmova
- učenje kroz rad i ponavljanje – praktične aktivnosti, rutine, višestruka ponavljanja
- konkretni sadržaji, konkretne upute, jasne vježbe
- usmjerenost na sadržaje koje stručni djelatnici mogu provoditi sami, bez vanjskih izvođača
- naglasak na praktičnim i svakodnevnim vještinama, podrška, ponavljanje
- postupci koji se ponavljaju
- konkretne upute kako smanjivati otpad i koristiti ekološki prihvatljiva rješenja
- uključiti aktivnosti za sva osjetila
- aktivnosti trebaju biti jasno strukturirane, jezik jednostavan, poželjna je vizualna podrška (slike, simboli, piktogrami)
- navesti što sve aktivnosti zelenih vještina obuhvaćaju
- koje su koristi OOLUI od tih aktivnosti

- aktivnosti i lokacije prilagoditi OOLUI (npr. gdje postoji i hlad, mogućnost sjedenja i odmora itd.)
- manje fizički zahtjevne aktivnosti; osigurati ergonomiju
- uzeti u obzir i neverbalnost osoba s autizmom i njihovu dominantnu vizualnu percepciju
- uzeti u obzir senzornu osjetljivost
- konkretnost, jednostavnost, raznolikost

Na otvoreno pitanje „**Što biste nam još savjetovali pri pripremi priručnika o aktivnostima zelenih vještina za OOLUI?**“ dobili smo brojne odgovore.

Sažimamo samo konkretne odgovore koji su se jasno usmjerili na pitanje i koji su se (po značenju) više puta pojavljivali:

- budite slikoviti, zanimljivi i jednostavni
- što manje teorije, što više primjera iz stvarnog života s kojima se možemo poistovjetiti
- da bude prikladno za urbana i ruralna okruženja
- što manje stranih riječi ili usko stručnih pojmova
- jednostavna struktura
- kratke, jasne upute
- možda na kraju osmisliti kviz kojim se provjerava razumijevanje
- paziti na količinu/opseg aktivnosti
- što konkretnije aktivnosti
- neka priručnik bude u bojama
- da bude napisan na lako razumljivom jeziku
- da bude jednostavno napisan i za zaposlenike bez posebnih znanja; najveći problem su složene upute
- da bude realno napisan i da uključuje iskustva iz prakse autora
- dobro objasniti zašto su zelene vještine važne; navesti konkretne aktivnosti s ciljem
- uključivanje emocionalne motivacije: pohvala, simboli uspjeha, prepoznavanje doprinosa prirodi
- možda aktivnosti podijeljene po godišnjim dobima
- jednostavna primjena
- različiti prirodni materijali
- praktične smjernice

4.3. Gejmifikacija (gamification)

U upitniku smo ispitanicima objasnili koncept: „*Gejmifikacija (gamification) je koncept u kojem se elementi igre uvode i u aktivnosti koje nisu igra: npr. učenje, jačanje vještina ili razvijanje odnosa. Kroz igru brže i intenzivnije usvajamo nove sadržaje, otkrivamo svoje sposobnosti i interese, poboljšavamo suradnju, zabavljamo se i opuštamo. Gejmificirane aktivnosti su, primjerice, lov na blago ili escape room.*“

Kod pitanja „**Jeste li upoznati s konceptom gejmfikacije?**“ zabilježili smo slabije odnosno slabo poznavanje tog koncepta. Ispitanici su imali na raspolaganju jedan od sljedećih odgovora:

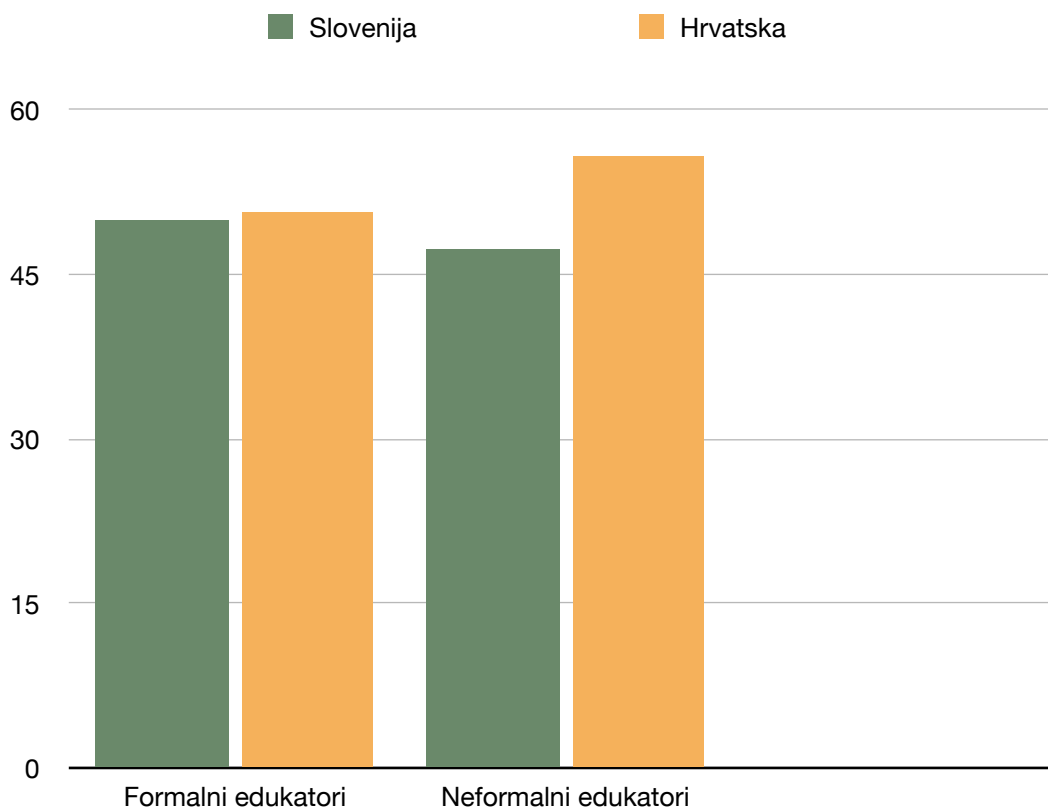
- uopće ne, za to prije nisam ni čuo/la
- za to sam prije samo čuo/la, ali ne poznajem detaljnije
- poznajem
- vrlo dobro poznajem
- vrlo dobro poznajem i primjenjujem ga u aktivnostima za OOLUI

Ispitanici su se u sve četiri skupine najčešće izjasnili da su **za koncept gejmfikacije već čuli, ali ga ne poznaju detaljnije** (taj odgovor odabralo je 50,63 % hrvatskih formalnih edukatora, 50 %

slovenskih formalnih edukatora, 55,81 % hrvatskih neformalnih edukatora i 47,22 % slovenskih neformalnih edukatora).

Odgovor „vrlo dobro poznajem i primjenjujem ga u aktivnostima za OOLUI“ odabralo je izrazito malo ispitanika: 6,33 % hrvatskih formalnih edukatora, 0 % slovenskih formalnih edukatora, 0 % hrvatskih neformalnih edukatora i 2,78 % slovenskih neformalnih edukatora.

% ispitanika u pojedinoj skupini koji su na pitanje odgovorili potvrdno „Za koncept gejmfikacije sam već čuo/la, ali ga ne poznajem detaljnije.“

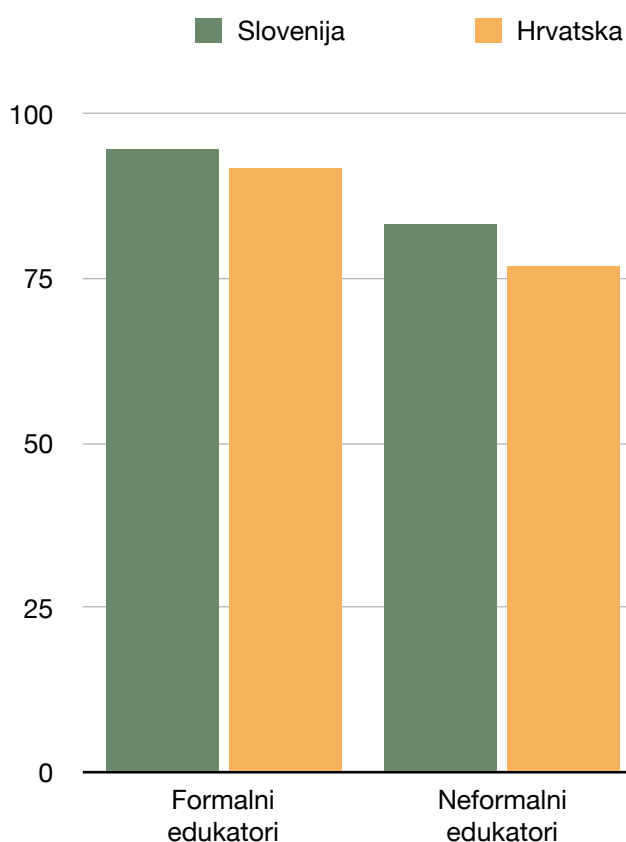

Kod pitanja „**Smatrate li da je gejmfikacija, uz odgovarajuće prilagodbe stupnju invaliditeta - oštećenja, prikladna za određene OOLUI?**“ bila su ponuđena tri odgovora: da, ne, ne znam.

Unatoč tome što mali broj ispitanika poznaje ili vrlo dobro poznaje koncept gejmfikacije, velika **većina je na ovo pitanje odgovorila potvrdno**: 91,64 % hrvatskih formalnih edukatora, 94,64 % slovenskih formalnih edukatora, 76,74 % hrvatskih neformalnih edukatora i 83,33 % slovenskih neformalnih edukatora. Odgovor „ne“ zabilježen je samo u jednoj skupini (hrvatski formalni edukatori: 1,27 % ispitanika).

To pokazuje veliku naklonost gejmfikaciji, iako se ona većinom još ne primjenjuje u praksi.

*% ispitanika u pojedinoj skupini koji su na pitanje odgovorili potvrdno
„Smatrate li da je gejmfikacija, uz odgovarajuće prilagodbe stupnju invaliditeta - oštećenja,
prikladna za određene OOLUI?“*

Na pitanje **koriste li već gejmfikaciju (npr. lov na blago, escape room) u aktivnostima za OOZUI**, velika većina ispitanika u sve četiri skupine odgovorila je „ne“ (78,48 % hrvatskih formalnih edukatora, 78,57 % slovenskih formalnih edukatora, 90,70 % hrvatskih neformalnih edukatora i 80,56 % slovenskih neformalnih edukatora).

Oni koji su odgovorili da već provode gejmfikaciju za OOLUI nastavili su odgovarati na daljnja pitanja. Na sljedeća pitanja (označena zelenom bojom) odgovaralo je 21,52 % hrvatskih formalnih edukatora, 21,43 % slovenskih formalnih edukatora, 9,3 % hrvatskih neformalnih edukatora i 19,44 % slovenskih neformalnih edukatora. **Uzorak je dakle vrlo malen, a značajnost niska, no odgovore ipak navodimo.**

Pokazalo se sljedeće:

- **Učestalost provođenja** ovih aktivnosti je različita. U tri skupine (slovenski formalni, slovenski neformalni i hrvatski neformalni edukatori) više od polovice ispitanika odabralo je odgovor koji označava najrjeđe provođenje aktivnosti – gejmfikaciju provode do 2 puta godišnje. Hrvatski formalni edukatori najčešće su odgovorili da gejmfikaciju provode 3 do 5 puta godišnje (35,29 %) ili 1 do 2 puta mjesečno (35,29 %).
- Na pitanje „**Koje aktivnosti gejmfikacije za OOLUI provodite?**“ ispitanicima su ponuđene tri mogućnosti: lov na blago, escape room te otvoreno pitanje „ostalo – molimo navedite“. Mogli su odabrati više odgovora. U sve četiri skupine izrazito prevladava odgovor „lov na

blago“ (76,47 % hrvatskih formalnih edukatora, 100 % slovenskih formalnih edukatora, 100 % hrvatskih neformalnih edukatora i 57,14 % slovenskih neformalnih edukatora).

- Na pitanje „**Gdje pretežno provodite gejmficirane aktivnosti za OOLUI?**“ ispitanici su mogli odabrati jedan od sljedećih odgovora:
 - pretežno na otvorenom – u netaknutoj prirodi
 - pretežno na otvorenom – u urbanom okruženju (npr. vrt, park i sl.)
 - pretežno u zatvorenom prostoru (kod kuće, u prostorijama organizacije).

Odgovori su se među sve četiri skupine prilično razlikovali:

- hrvatski formalni edukatori najčešće su odabrali odgovor „pretežno u zatvorenom prostoru (kod kuće, u prostorijama organizacije)“ (52,94 %)
- slovenski formalni edukatori najčešće su odabrali odgovor „pretežno na otvorenom – u urbanom okruženju (npr. vrt, park i sl.)“ (50 %)
- hrvatski neformalni edukatori najčešće su odabrali odgovor „pretežno u zatvorenom prostoru (kod kuće, u prostorijama organizacije)“ (52,94 %)
- slovenski neformalni edukatori najčešće su odabrali odgovor „pretežno na otvorenom – u netaknutoj prirodi“ (75 %)

Najveću razliku bilježimo između hrvatskih formalnih i slovenskih neformalnih edukatora – većina hrvatskih formalnih edukatora gejmfikaciju provodi u zatvorenim prostorima, dok većina slovenskih neformalnih edukatora takve aktivnosti provodi na otvorenom, u netaknutoj prirodi.

- Ispitanici su dolje navedene tvrdnje ocijenili jednom od pet razina slaganja (od 1 – uopće se ne slažem do 5 – u potpunosti se slažem).
 - Tvrdnja: „OOLUI **žele gejmficirane aktivnosti i raduju im se.**“ U svim četirima skupinama **najveći broj ispitanika** odabrao je ocjenu „**5 – u potpunosti se slažem**“ (76,47 % hrvatskih formalnih edukatora, 50 % slovenskih formalnih edukatora, 75 % hrvatskih neformalnih edukatora i 42,86 % slovenskih neformalnih edukatora).
 - Tvrdnja: „OOLUI su nakon gejmficirane aktivnosti **zadovoljni, opušteni, oduševljeni.**“ U svim četirima skupinama **uvjerljivo najveći broj ispitanika odabrao je ocjenu „5 – u potpunosti se slažem**“ (76,47 % hrvatskih formalnih edukatora, 50 % slovenskih formalnih edukatora, 75 % hrvatskih neformalnih edukatora i 71,43 % slovenskih neformalnih edukatora).
 - Tvrdnja: „Gejmficirane aktivnosti **jačaju samopouzdanje i samostalnost OOLUI.**“ U svim četirima skupinama uvjerljivo je najveći broj ispitanika odabrao je ocjenu „5 – u potpunosti se slažem“ (82,35 % hrvatskih formalnih edukatora, 58,33 % slovenskih formalnih edukatora, 75 % hrvatskih neformalnih edukatora i 71,43 % slovenskih neformalnih edukatora).
 - Tvrdnja: „Gejmficirane aktivnosti **poboljšavaju kvalitetu društvenih odnosa OOLUI.**“ U svim četirima skupinama uvjerljivo je **najveći broj ispitanika odabrao je ocjenu „5 – u potpunosti se slažem**“ (82,35 % hrvatskih formalnih edukatora, 66,67 % slovenskih formalnih edukatora, 100 % hrvatskih neformalnih edukatora i 57,14 % slovenskih neformalnih edukatora).
 - Tvrdnja: „Gejmficirane aktivnosti **potiču kreativnost OOLUI.**“ U svim četirima skupinama uvjerljivo je **najveći broj ispitanika odabrao je ocjenu „5 – u potpunosti se slažem**“ (88,24 % hrvatskih formalnih edukatora, 75 % slovenskih formalnih edukatora, 75 % hrvatskih neformalnih edukatora i 71,43 % slovenskih neformalnih edukatora).
 - Tvrdnja: „Gejmficirane aktivnosti **poboljšavaju samopercepciju OOLUI.**“ „**5 – u potpunosti se slažem**“ (82,35 % hrvatskih formalnih edukatora, 66,67 % slovenskih formalnih edukatora, 75 % hrvatskih formalnih edukatora i 71,43 % slovenskih neformalnih edukatora).
 - Tvrdnja: „Gejmficirane aktivnosti **poboljšavaju kvalitetu sna OOLUI.**“ U svim četirima skupinama uvjerljivo je **najveći broj ispitanika odabrao je ocjenu „5 – u potpunosti se**

slažem“ (70,59 % hrvatskih formalnih edukatora, 58,33 % slovenskih formalnih edukatora, 75 % hrvatskih neformalnih edukatora i 71,43 % slovenskih neformalnih edukatora).

Kod ovih odgovora uočavamo sljedeći trend: za većinu tvrdnji primjetno manji udio slovenskih nego hrvatskih (formalnih i neformalnih) edukatora odabrao je najvišu razinu slaganja (5 – u potpunosti se slažem).

Većina ispitanika u sve četiri skupine smatra da su ove aktivnosti ponajprije prikladne za osobe s **lakšim** ili **umjerenim** invaliditetom ili za **mješovite** skupine. Znatno manji broj aktivnosti procjenjuje kao prikladne za osobe s težim invaliditetom (od 4,65 % do 25 %). Samo zanemariv udio (0 do 2,33 %) smatra da gejmificirane aktivnosti nisu prikladne ni za jednu razinu težine invaliditeta.

Također se pretežno smatra da su ove aktivnosti prikladne za različite **dobne skupine**, iako nešto manje za najstariju skupinu (stariji od 45 godina).

Najviše ispitanika u svim četirima skupinama smatra da je **optimalan broj osoba** OOLUI koje istodobno sudjeluju u gejmificiranim aktivnostima **5 do 8 osoba** (taj odgovor odabralo je 59,49 % hrvatskih formalnih edukatora, 62,50 % slovenskih formalnih edukatora, 44,19 % hrvatskih neformalnih edukatora te 55,56 % slovenskih formalnih edukatora). Izrazit pad bilježi se kod najvećeg ponuđenog broja sudionika (više od 12). Da je to optimalno smatra od 0 % do 6,33 % ispitanika.

Sudionike istraživanja pitali smo **koja bi bila najprikladnija uloga asistenta / pratitelja / edukatora** u lovu na blago za OOLUI. Mogli su odabrati jedan od sljedećih odgovora:

- ravnopravan je, vrlo aktivan suigrač
- manje je aktivan, odnosno pomaže diskretnim usmjeravanjem
- ima samo ulogu „sjene“, odnosno intervenira samo kad je to nužno

U svim četirima skupinama ispitanika prevladao je odgovor „**manje je aktivan, pomaže diskretnim usmjeravanjem**“ (taj odgovor odabralo je 69,62 % hrvatskih formalnih edukatora, 55,36 % slovenskih formalnih edukatora, 62,79 % hrvatskih neformalnih edukatora i 52,78 % slovenskih neformalnih edukatora).

Kod pitanja „**Koje su po vašem mišljenju glavne prepreke da gejmifikaciju uopće ne uključujete ili ne uključujete dovoljno u aktivnosti za OOLUI?**“ bilo je moguće odabrati više odgovora. U sve četiri skupine ispitanici su se najčešće odlučivali za dva odgovora:

- „**Nemam dovoljno znanja i iskustva u tom području.**“ (Taj odgovor odabralo je 46,84 % hrvatskih formalnih edukatora, 55,36 % slovenskih formalnih edukatora, 58,14 % hrvatskih neformalnih edukatora i 52,78 % slovenskih neformalnih edukatora.)
- „**Nedostaje osoblja (zaposlenih, članova obitelji, volontera...).**“ (Taj odgovor odabralo je 55,70 % hrvatskih formalnih edukatora, 76,79 % slovenskih formalnih edukatora, 58,14 % hrvatskih neformalnih edukatora i 52,78 % slovenskih neformalnih edukatora.)

Sudionicima smo postavili i pitanja **koja se odnose na e-priručnik** koji razvijamo u okviru projekta Erasmus+ **Nature & Disabilities**.

Sudionike smo zamolili da izraze stupanj slaganja s tvrdnjom: „**Ako bi vam bio dostupan priručnik za uključivanje gejmifikacije u aktivnosti za OOLUI, koristili biste ga.**“ Ispitanici su tvrdnju mogli ocijeniti jednom od pet ocjena (od 1 – uopće se ne slažem do 5 – u potpunosti se slažem). U svim četirima skupinama **uvjerljivo je najveći broj ispitanika ocijenio tvrdnju**

ocjenom „5 – u potpunosti se slažem“ (tu je ocjenu odabralo 65,82 % hrvatskih formalnih edukatora, 66,07 % slovenskih formalnih edukatora, 60,47 % hrvatskih neformalnih edukatora i 55,56 % slovenskih neformalnih edukatora).

U nastavku navodimo još odgovore na dva pitanja koja su međusobno povezana i dopunjuju se.

Na otvoreno pitanje „**Navedite do tri (3) najvažnije specifičnosti OOLUI koje bi priručnik o aktivnostima gejmfikacije trebao uzeti u obzir.**“ dobili smo brojne odgovore.

Velik broj ispitanika odgovorio je da nema dovoljno znanja o ovoj aktivnosti.

Također, mnogi su naveli da su odgovori isti kao i u pitanju iz tematskog skupa „zelene vještine“.

Relevantni odgovori:

- brzo gubljenje pažnje
- uzeti u obzir veću osjetljivost na neuspjeh
- potrebna je motivacija i pohvala
- nagraditi i male uspjehe, ponekad čak i pogreške
- aktivnost prilagoditi stupnju invaliditeta
- akcija, zabava
- uzeti u obzir nedostatak apstraktnog mišljenja (autistične osobe)
- uzeti u obzir moguće fobije.

I na otvoreno pitanje „**Što biste nam još savjetovali pri pripremi priručnika o gejmfikaciji za OOLUI?**“ velik broj ispitanika je odgovorio da nemaju dovoljno znanja o ovoj aktivnosti. Mnogo ih je također navelo da su odgovori isti kao i kod ovog pitanja u sklopu teme „zelene vještine“.

Dodajemo i sljedeće odgovore:

- jednostavne i kratke upute
- razumljiv, jednostavan jezik
- jasna struktura, jednostavna pravila
- kratko i strukturirano
- zanimljivi sadržaji
- privlačan dizajn
- velik naglasak na vizualnim elementima
- mnogo boja
- koristiti slike, boje, simbole, kartice, fizičke predmete (ne samo tekst)
- osigurati dobre upute za asistenta
- precizno objasniti igru i ciljeve
- dodati vizualni indikator napretka
- nužno uključiti nagrade
- osigurati da ne bude dosadno
- jednostavna objašnjenja
- trenutna motivacija: naljepnice, žetoni, pečati, pohvale imenom (odmah nakon izvršene aktivnosti)
- mali izazovi
- velika slova, jednostavne rečenice, lako čitanje, slike
- priložiti rekvizite ili upute za izradu
- korištenje mentalnih mapa.

Primjećujemo dakle da su odgovori slični kao i u temi „zelene vještine“.

4.4. Šumska terapija (šumska kupka)

U upitniku smo ispitanicima objasnili što podrazumijevamo pod pojmom „šumska terapija (šumska kupka)“: „*Šumska terapija (šumska kupka) djelomično se temelji na japanskoj praksi shinrin-yoku. Radi se o vođenoj šetnji po šumi ili drugom prirodnom okruženju, tijekom koje osposobljena osoba vodi grupu kroz različita senzorna iskustva. U pažljivo osmišljenim vježbama sudionici se povezuju s prirodom, s grupom i sa sobom, intenziviraju svoja osjetila, opuštaju se i smiruju.*“

Kod pitanja „**Jeste li upoznati s konceptom šumske terapije (šumske kupke)?**“ zabilježili smo **slabije odnosno slabo poznavanje ove aktivnosti.**

Ispitanici su imali na raspolaganju jedan od sljedećih odgovora:

- uopće ne; o tome prije nisam čuo/la
- o tome sam prije samo čuo/la, ali ne poznajem detaljnije
- poznajem
- vrlo dobro poznajem
- vrlo dobro poznajem i koristim ga u aktivnostima za OOLUI.

Najveći broj ispitanika u skupini hrvatski formalni edukatori (49,37 %) i u skupini hrvatski neformalni edukatori (48,84 %) odabrao je odgovor „uopće ne, za to prije nisam ni čuo/la“. Najviše slovenskih formalnih edukatora (62,50 %) i slovenskih neformalnih edukatora (55,56 %) odabralo je odgovor „**za to sam prije samo čuo/la, ali ne poznajem detaljnije**“.

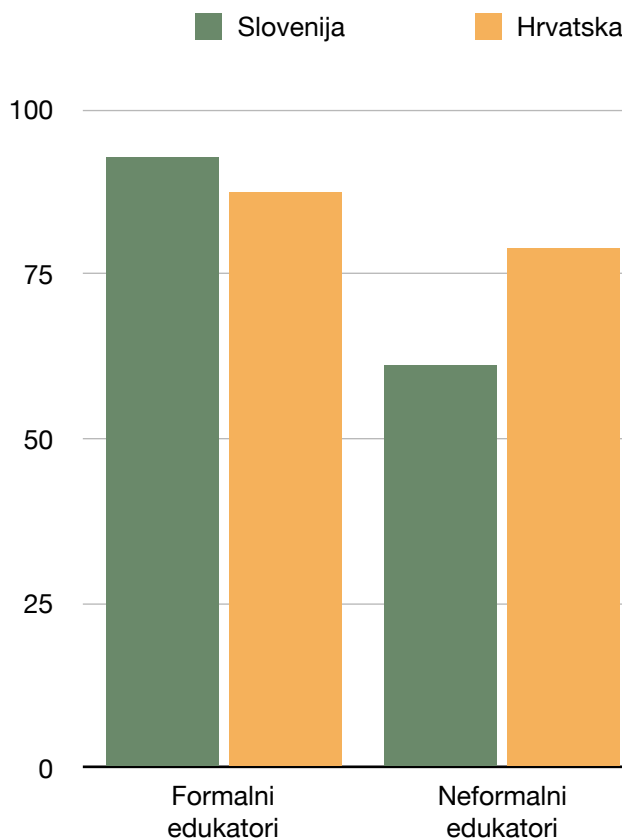
Odgovor „vrlo dobro poznajem i primjenjujem ga u aktivnostima za OOLUI“ odabralo je izrazito malo ispitanika: 5,06 % hrvatskih formalnih edukatora, 1,79 % slovenskih formalnih edukatora, 0 % hrvatskih neformalnih edukatora i 0 % slovenskih neformalnih edukatora.

Kod pitanja „**Je li šumska terapija (šumska kupka), uz odgovarajuće prilagodbe stupnju invaliditeta - oštećenja, prikladna za određene OOLUI?**“ bila su ponuđena tri odgovora: da, ne, ne znam.

Unatoč tome što mali broj ispitanika poznaje ili vrlo dobro poznaje koncept šumske terapije (šumske kupke), **velika većina** je na ovo pitanje odgovorila **potvrдно**: 87,34 % hrvatskih formalnih edukatora, 92,86 % slovenskih formalnih edukatora, 79,07 % hrvatskih neformalnih edukatora i 61,11 % slovenskih neformalnih edukatora. Odgovor „ne“ odabrao je manji dio ispitanika (1,27 % hrvatskih formalnih edukatora, 1,79 % slovenskih formalnih edukatora, 6,98 % hrvatskih neformalnih edukatora i 8,33 % slovenskih neformalnih edukatora). **Podaci pokazuju sklonost ovoj aktivnosti iako je ispitanici uglavnom još ne provode u praksi.**

Na pitanje **provode li već šumsku terapiju (šumsku kupku) u aktivnostima za OOLUI**, velika većina ispitanika u sve četiri skupine odgovorila je „**ne**“ (82,28 % hrvatskih formalnih edukatora, 80,36 % slovenskih formalnih edukatora, 86,05 % hrvatskih neformalnih edukatora i 88,11 % slovenskih neformalnih edukatora).

*% ispitanika u pojedinoj skupini koji su na pitanje odgovorili potvrdno
„Je li šumska terapija (šumska kupka), uz odgovarajuće prilagodbe stupnju invaliditeta - oštećenja,
prikladna za određene OOLUI?“*

Oni koji su odgovorili da već provode šumsku terapiju (šumsku kupku) za OOLUI nastavili su odgovarati na daljnja pitanja. Na sljedeća pitanja (označena zelenom bojom) odgovaralo je 17,72 % hrvatskih formalnih edukatora, 19,64 % slovenskih formalnih edukatora, 13,95 % hrvatskih neformalnih edukatora i 13,89 % slovenskih neformalnih edukatora. **Uzorak je dakle mali, a statistička značajnost niska, no odgovore ipak navodimo.**

Pokazalo se sljedeće:

- **Učestalost provođenja** ovih aktivnosti je različita i značajno varira među skupinama.

Ispitanici su mogli odabrati jedan od sljedećih odgovora:

- rijetko (do 2 puta godišnje)
- povremeno (3 – 5 puta godišnje)
- često (1 – 2 puta mjesečno)
- vrlo često (više od 2 puta mjesečno).

Najviše hrvatskih formalnih edukatora odabralo je odgovor „rijetko (do 2 puta godišnje)“ (35,71 %) te „povremeno (3 – 5 puta godišnje)“ (35,71 %). Najviše slovenskih formalnih edukatora odabralo je odgovor „rijetko (do 2 puta godišnje)“ (54,55 %). Najviše hrvatskih neformalnih edukatora odabralo je odgovor „vrlo često (više od 2 puta mjesečno)“ (33,33 %). Najviše slovenskih neformalnih edukatora odabralo je odgovore „povremeno (3 – 5 puta godišnje)“ (40 %) te „često (1 – 2 puta mjesečno)“ (40 %).

- Na pitanje „**Gdje pretežno provodite šumsku terapiju (šumsku kupku) za OOLUI?**“ ispitanici su mogli odabrati jedan od sljedećih odgovora:
 - pretežno na otvorenom – u netaknutoj prirodi (npr. u šumi)
 - pretežno na otvorenom – u urbanom okruženju (npr. vrt, park i sl.).

U sve četiri skupine najveći broj ispitanika odabrao je odgovor „**pretežno na otvorenom – u netaknutoj prirodi (npr. u šumi)**“: 78,57 % hrvatskih formalnih edukatora, 72,73 % slovenskih formalnih edukatora, 66,67 % hrvatskih neformalnih edukatora i 60 % slovenskih neformalnih edukatora.

- Ispitanici su dolje navedene tvrdnje ocijenili jednom od pet razina slaganja (od 1 – uopće se ne slažem do 5 – u potpunosti se slažem).
 - Tvrdnja: „**OOLUI žele šumsku terapiju (šumsku kupku) i raduju joj se.**“ U svim četirima skupinama **najveći broj ispitanika odabrao je ocjenu „5 – u potpunosti se slažem“** 71,43 % hrvatskih formalnih edukatora, 81,82 % slovenskih formalnih edukatora, 100 % hrvatskih neformalnih edukatora i 60 % slovenskih neformalnih edukatora).
 - Tvrdnja: „**OOLUI su nakon šumske terapije (šumske kupke) zadovoljni, opušteni, oduševljeni.**“ U tri skupine **uvjerljivo je najveći broj ispitanika odabrao je ocjenu „5 – u potpunosti se slažem“** (78,57 % hrvatskih formalnih edukatora, 90,91 % slovenskih formalnih edukatora i 100 % hrvatskih neformalnih edukatora). Najviše slovenskih neformalnih edukatora (60 %) odabralo je ocjenu 4.
 - Tvrdnja: „**Šumska terapija (šumska kupka) jača samopouzdanje i samostalnost OOLUI.**“ U svim četirima skupinama **uvjerljivo je najveći broj ispitanika odabrao je ocjenu „5 – u potpunosti se slažem“** (78,57 % hrvatskih formalnih edukatora, 90,91 % slovenskih formalnih edukatora, 100 % hrvatskih neformalnih edukatora i 60 % slovenskih neformalnih edukatora).
 - Tvrdnja: „**Šumska terapija (šumska kupka) poboljšava kvalitetu društvenih odnosa OOLUI.**“ U tri skupine **uvjerljivo je najveći broj ispitanika odabrao je ocjenu „5 – u potpunosti se slažem“** (85,71 % hrvatskih formalnih edukatora, 90,91 % slovenskih formalnih edukatora i 83,33 % hrvatskih neformalnih edukatora). Najviše slovenskih neformalnih edukatora (60 %) odabralo je ocjenu 4.
 - Tvrdnja: „**Šumska terapija (šumska kupka) potiče kreativnost OOLUI.**“ U tri skupine **uvjerljivo je najveći broj ispitanika odabrao je ocjenu „5 – u potpunosti se slažem“** (78,57 % hrvatskih formalnih edukatora, 72,73 % slovenskih formalnih edukatora i 83,33 % hrvatskih neformalnih edukatora). Najviše slovenskih neformalnih edukatora (60 %) odabralo je ocjenu 4.
 - Tvrdnja: „**Šumska terapija (šumska kupka) poboljšava samopercepciju OOLUI.**“ U svim četirima skupinama **uvjerljivo je najveći broj ispitanika odabrao je ocjenu „5 – u potpunosti se slažem“** (78,57 % hrvatskih formalnih edukatora, 81,82 % slovenskih formalnih edukatora, 83,33 % hrvatskih neformalnih edukatora i 60 % slovenskih neformalnih edukatora).
 - Tvrdnja: „**Šumska terapija (šumska kupka) poboljšava kvalitetu sna OOLUI.**“ U svim četirima skupinama **uvjerljivo je najveći broj ispitanika odabrao je ocjenu „5 – u potpunosti se slažem“** (64,29 % hrvatskih formalnih edukatora, 90,91 % slovenskih formalnih edukatora, 83,33 % hrvatskih neformalnih edukatora i 60 % slovenskih neformalnih edukatora).

Pri trima tvrdnjama izdvajaju se **slovenski neformalni edukatori**, kod kojih većina ispitanika u skupini nije odabrala najvišu ocjenu slaganja (5), nego ocjenu 4.

Većina ispitanika u svim četirima skupinama smatra da su ove aktivnosti ponajprije prikladne za osobe s **lakšim** ili **umjerenim** invaliditetom ili za mješovite skupine. Samo zanemariv udio (1,27 % hrvatskih formalnih edukatora i 2,78 % slovenskih neformalnih edukatora; nitko među slovenskim formalnim i nitko među hrvatskim neformalnim edukatorima) smatra da šumska terapija (šumska kupka) nije prikladna ni za jednu razinu težine invaliditeta.

Također se pretežno smatra da su ove aktivnosti prikladne za različite **dobne skupine**, iako nešto manje za najstariju skupinu (stariji od 45 godina).

Najviše ispitanika u svim četirima skupinama smatra da je **optimalan broj osoba** OOLUI koje istodobno sudjeluju u šumskoj terapiji (šumskoj kupki) **do 6 osoba** (taj odgovor odabralo je 43,04 % hrvatskih formalnih edukatora, 67,86 % slovenskih formalnih edukatora, 51,16 % hrvatskih neformalnih edukatora te 75 % slovenskih formalnih edukatora). Izrazit pad bilježi se kod najvećeg ponuđenog broja sudionika (više od 15). Da je to optimalno smatra od 0 % do 6,98 %.

U svim četirima skupinama ispitanika prevladao je isti odgovor na pitanje **koliko bi trebala trajati šumska terapija (šumska kupka)**. Za odgovor „**do 45 minuta**“ odlučilo se 49,37 % hrvatskih formalnih edukatora, 60,71 % slovenskih formalnih edukatora, 48,84 % hrvatskih neformalnih edukatora te 61,11 % slovenskih neformalnih edukatora.

Kod pitanja „**Koje su po vašem mišljenju glavne prepreke da šumsku terapiju (šumsku kupku) uopće ne uključujete ili ne uključujete dovoljno u aktivnosti za OOLUI?**“ bilo je moguće odabrati više odgovora. U svim četirima skupinama ispitanici su se najčešće odlučivali za dva odgovora:

- **Nemam dovoljno znanja i iskustva u tom području.** (Taj odgovor odabralo je 54,43 % hrvatskih formalnih edukatora, 53,57 % slovenskih formalnih edukatora, 65,12 % hrvatskih neformalnih edukatora i 63,89 % slovenskih neformalnih edukatora.)
- **Nedostaje osoblja (zaposlenih, članova obitelji, volontera...).** (Taj odgovor odabralo je 46,84 % hrvatskih formalnih edukatora, 75 % slovenskih formalnih edukatora, 41,86 % hrvatskih neformalnih edukatora i 50 % slovenskih neformalnih edukatora.)

Sudionicima smo također postavili pitanja koja se odnose na **e-priručnik** koji razvijamo u okviru projekta Erasmus+ **Nature & Disabilities**.

Sudionike smo zamolili da izraze stupanj slaganja s tvrdnjom: „**Ako bi vam bio dostupan priručnik za uključivanje šumske terapije (šumske kupke) u aktivnosti za OOLUI, koristili biste ga.**“ Ispitanici su tvrdnju mogli ocijeniti jednom od pet ocjena (od 1 – uopće se ne slažem do 5 – u potpunosti se slažem).

Tvrdnju je u svim četirima skupinama **uvjerljivo najveći broj ispitanika ocijenio ocjenom „5 – u potpunosti se slažem“** (tu je ocjenu odabralo 64,56 % hrvatskih formalnih edukatora, 69,64 % slovenskih formalnih edukatora, 60,47 % hrvatskih neformalnih edukatora i 52,78 % slovenskih neformalnih edukatora).

U nastavku navodimo još odgovore na dva pitanja koja su međusobno povezana i dopunjuju se.

Na otvoreno pitanje „**Navedite do tri (3) najvažnije specifičnosti OOLUI koje bi priručnik o šumskoj terapiji (šumskoj kupki) trebao uzeti u obzir.**“ dobili smo brojne odgovore.

Velik broj ispitanika odgovorio je da **nema dovoljno znanja o ovoj aktivnosti**. Također, mnogi su naveli da su odgovori isti kao u sklopu tema „**zelene vještine**“ i „**gejmifikacija**“.

Ostali relevantni odgovori:

- dob
- funkcionalne sposobnosti
- razina invaliditeta
- osobnost pojedinaca
- osigurati motivaciju
- uzeti u obzir smanjenu pažnju
- uzeti u obzir hipersenzibilnost
- poteškoće u razumijevanju
- uzeti u obzir da su odrasle osobe u početku suzdržane prema novim pristupima
- osigurati osjećaj sigurnosti
- stalna prisutnost pratitelja
- uzeti u obzir fobije
- uzeti u obzir osjetljivost na podražaje
- uključiti umirujuće aktivnosti
- pratitelj treba imati vodu za ispiranje ruku (ako je u skupini autistična osoba koja mora prati ruke kada nešto dodirne)
- uključiti savjete što učiniti ako netko ne sudjeluje
- paziti koliko je zahtjevan put do šume.

I na otvoreno pitanje „**Što biste nam još savjetovali pri pripremi priručnika o šumskoj terapiji (šumskoj kupki) za OOLUI?**“ mnogo ih je odgovorilo da **nemaju dovoljno znanja o toj aktivnosti**.

I u ovom slučaju mnogi su naveli da su odgovori isti kao u sklopu tema „**zelene vještine**“ i „**gejmifikacija**“.

Ostali relevantni odgovori:

- treba biti zanimljivo
- ne smije biti dosadno
- treba biti razumljivo, jednostavno
- treba biti jasno i prikladno i za nestručne osobe
- trebaju precizne upute
- trebaju slikovni prikazi
- treba uključiti smjernice kako prilagoditi trajanje i intenzitet, logističku pripremu, protokol za krizne situacije
- uloga voditelja kao emocionalnog sidra
- opisati tehnike motivacije.

5. Zaključci i preporuke

Istraživanje je potvrdilo naša očekivanja da **velika većina edukatora već provodi aktivnosti u prirodi s OOLUI** te da **učinke tih aktivnosti ocjenjuju izrazito pozitivnima**.

Potvrdila se i naša hipoteza da i **formalni i neformalni edukatori slabo poznaju ili uopće ne poznaju koncept gejmfikacije i šumske terapije (šumske kupke)** te da **te aktivnosti stoga rijetko ili uopće ne primjenjuju u radu s OOLUI.**

Iznenadilo nas je da je **koncept zelenih vještina većini ispitanika nejasan.** Unatoč sažetom uvodnom objašnjenju ovog koncepta navedenom na početku ankete, mnogi ispitanici su u otvorenim odgovorima navodili aktivnosti koje ne spadaju u koncept zelenih vještina. Istraživanje je pokazalo da je **i ovaj pristup relativno nepoznat te da ga je potrebno detaljno i kvalitetno predstaviti.**

Iako nismo očekivali odbojnost prema trima novim pristupima učenju (zelenim vještinama, gejmfikaciji i šumskoj kupki), **rezultati koji pokazuju izrazitu i visoku razinu njihove prihvaćenosti ipak su nas pozitivno iznenadili.**

Prije istraživanja nismo mogli utemeljeno predvidjeti hoće li se i u kojoj mjeri pojaviti razlike između četiri skupine ispitanika. **Rezultati nisu pokazali značajne ili bitne razlike između formalnih i neformalnih edukatora, niti između Slovenije i Hrvatske.**

Iznimka je možda to što se kod više pitanja dosljedno pokazalo da je **nedostatak osoblja** prepreka znatno češće kod slovenskih formalnih edukatora nego kod hrvatskih formalnih edukatora.

Jasno i nedvojbeno se potvrdilo naše očekivanje da su **novi pristupi učenju za OOLUI korisni te da na njih djeluju pozitivno.**

Očekivali smo da ideja o priručniku o novim pristupima učenju neće naići na odbijanje kod edukatora, ali da će veći dio njih – s obzirom na to da se radi o pristupima koji još nisu široko rasprostranjeni – pokazati određenu umjerenu suzdržanost. Stoga nas je pozitivno iznenadilo što se velika većina ispitanika kod svakog od triju novih pristupa učenju izjasnila da **bi koristila priručnik na te teme u aktivnostima za OOLUI** ako bi on bio dostupan.

Dobili smo **kvalitetne i konkretne prijedloge kako pripremiti priručnik.** Neki su posebno vrijedni jer ih se autori priručnika vjerojatno ne bi sami dosjetili.

6. Ograničenja istraživanja

Iako to nije bio dio istraživanja, u fazi pripreme uzorka utvrdili smo da ni u jednoj od dviju država **ne postoje centralizirani, ažurirani i javno dostupni popisi** osoba koje se bave formalnim ili neformalnim obrazovanjem te provođenjem aktivnosti za odrasle osobe s invaliditetom. Posljedično, ne postoje ni popisi u kojima bi formalni ili neformalni edukatori OOLUI bili kategorizirani prema stupnju težine invaliditeta osoba za koje provode aktivnosti.

To predstavlja posredni pokazatelj stanja u području (formalnog i neformalnog) obrazovanja odraslih osoba s invaliditetom u Sloveniji i Hrvatskoj.

Kada bi u navedenim državama postojao kvalitetniji (transparentan, ažuriran, lako dostupan, dobro razgranat i poznat te odgovarajuće segmentiran) popis formalnih i neformalnih edukatora

koji rade s odraslim osobama s invaliditetom, opravdano pretpostavljamo da bismo u naše istraživanje uključili veći broj edukatora. Takve bismo edukatore također brže, lakše, cjelovitije i pravodobnije te u većem opsegu mogli obuhvatiti relevantnim informacijama i novostima. Posredno bismo time mogli bolje podržati i odrasle osobe s invaliditetom.

Također se pokazalo da su neformalni edukatori (članovi obitelji, skrbnici) pretežno starije osobe te da se među njima razina digitalne pismenosti znatno razlikuje. Pretpostavljamo da bi se veći broj neformalnih edukatora u obje države odazvao na poziv za sudjelovanje u istraživanju kada bi se ono provelo i na neki drugi (paralelni) način, a ne isključivo putem internetskog alata.

Veći broj javno objavljenih kontakata nego što smo očekivali pokazao se neispravnim i/ili zastarjelim. To je produljilo trajanje projekta i zahtijevalo nepredviđen dodatni rad.

Istraživanje i izvješće:
Ideje, koncepti in zgodbe, Vojka Žgavec Clemenz s. p., Slovenija

Lektura: Zrinka Pulišelić

Tomaj, travanj 2026

Istraživanje i izvješće jedna su od aktivnosti projekta Nature&Disabilities -gejmifikacija, šumska kupka i zelene vještine – novi pristupi učenju u prirodi za osnaživanje odraslih osoba s teškoćama u tjelesnom i mentalnom razvoju.

Projekt Nature & Disabilities sufinanciran je u okviru programa Erasmus+. Cilj mu je unaprijediti vještine edukatora i skrbnika u Sloveniji i Hrvatskoj koji rade s odraslim osobama s teškoćama u tjelesnom i mentalnom razvoju. Projekt potiče odvijanje svakodnevnog učenja i slobodnih aktivnosti u prirodnom okruženju tijekom cijele godine. Također uvodi inovativne pristupe poput gejmfikacije, šumske kupke i zelenih vještina, koje pridonose dobrobiti, učenju i osnaživanju osoba s invaliditetom.

Partnerstvo: Socialna zbornica Slovenije (koordinator, Slovenija), Ideje, koncepti in zgodbe, Vojka Žgavec Clemenz s. p. (Slovenija), Snaga šume (Hrvatska), Varstveno delovni center Vrhnika-Idrija (Slovenija), Udruga osoba s intelektualnim teškoćama Istre (Hrvatska).

Trajanje projekta: 1. listopada 2025. – 30. studenoga 2026.

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja isključivo su stavovi autora i ne odražavaju nužno stavove i mišljenja Europske unije ili nacionalne agencije CMEPIUS. Ni Europska unija ni tijelo koje dodjeljuje potporu ne mogu se smatrati odgovornima za njih.